

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SCOPE'S SPOZAN KRIVIM; KONEC PROCESA V DAYTONU

Profesor, ki je razlagal evolucijo v šoli, je bil kaznovan s sto dolarji globe. Kazni pa ni plačal, ker so njegovi odvetniki takoj vložili priziv na višjo instanco. Proces je bil končan na predlog Darrowa brez zaključnih argumentov. Sodnik je vrge Darrow-Bryanov besedni dvoboj iz zapisnika. Podrobnosti dvoboja.

Dayton, Tenn., 21. jul. — Obravnava proti Scopeju je bila danes končana. Scope je bil spoznan krivim v petih minutah in sodnik ga je obsodil na sto dolarjev globe. Zagovorništvu je predlagalo novo obravnavo in predlog je bil zavrnjen. Nato je zagovorništvu vložilo priziv na tennessejsko vrhovno sodišče; priziv bo morda rešen v 60 dneh. Konec procesa je prišel nenadno, ko je sodnik po otvoritvi današnjega zasedanja naznanil, da Darrowovo zaslišanje Bryana v pondeljek popoldne ne spada v proces in mora biti vrženo iz sodnega zapisnika. S tem je bilo vsako nadaljnje izpraševanje zaključeno. Bryan ni mogel obratno izpraševati Darrowa. Nato je Darrow predlagal, da se opuste zaključni govori in proces hitro konča. Državni pravnik Stewart je sprejel predlog. Sodnik je pozval poroto in jo podučil, naj upošteva le vprašanje, če je prof. Scope učil evolucijo v šoli. Ker obtoženec sam priznava, da je učil, ne kaže drugega, kakor da ga porota spozna krivim. Porotniki so se vrnili v petih minutah in naznanili, da je obtoženec kriv. Sodnik je izrekel minimalno kaznen.

Nato je obtoženec prvič izpregovoril pred sodiščem. Dejal je, da je bil obsodjen po krivici in da on bo nadaljeval boj za svobodo in poučevanje resnice. Obravnava je bila zaključena s molitvijo. Bryan, ki je izgubil priliko izpraševati Darrowa pred sodiščem, je pozneje pisno zastavil Darrowu devet vprašanj glede vere in Darrow je hitro odgovoril.

Dayton, Tenn., 21. jul. — Dva glavna nasprotnika v tennessejskem evolucijskem procesu, Darrow, duša zagovorništvu in Bryan, duša prosekucije, ki sta v verskih zadevah tako daleč narazen kakor severni in južni tečaj, sta večeraj popoldne treščila skupaj in se klestila v besednem dvoboju — na veliko presenečenje poslušalcev, ki so kakor okameneli poslušali in zdajpazdaj izbruhnili v ekstazi odobravanja ali ugovarjanja.

Darrow je enkrat dobil Bryana tam, kjer ga je hotel imeti. Dobil ga je, da mu je moral odgovorjati na vprašanja o ustvarjenju sveta in človeka. Adamovem rebru, Jonatu v ribi, Jozvetovem ustavljenju zemlje na poti okoli sonca, vesoljnem potopu itd. Bilo je zaslišanje, kakršnega se ne pomni zgodovina ameriških sodišč. Občinstvo na vrtu — večerajšnje zasedanje sodišča se je vršilo zunaj dvorane na vrtu — je strmelo, strmeli je sodnik, strmela je porota, državni pravnik je pa gorel jeze in zapretil, da bo predlagal oprostitev profesorja Scopeja, nalašč, samo da ne bo Darrow masaril biblije in kriščanske vere na višjih sodiščih!

Bryan je sprejel zaslišanje pod pogojem, da on potem zasliši Darrowa in druge zagovornike. Darrow je rad sprejel pogoj. Bryan je sedel, toda vsak čas je vstal in stikal pest. Darrow je ves čas stal korak od njega in zdajpazdaj je poudaril svoje vprašanje s suvojočim kazalcem proti Bryanu. Darrow je najprej vprašal Bryana, če je dobro preštudiral biblijo, ker je že toliko govoril in pisal o tej stvari. Bryan je odgovoril, da mu je biblija dobro znana, ker jo čita že 50 let. Darrow: Ali si tolmačite biblijo dobesedno? Bryan: Jaz verujem, da vse, kar je v bibliji, se mora verjeti kakor je zapisano.

Darrow: Kako si tolmačite povest o Jonatu v somu? Bryan: V veliki ribi. Biblija ne govori o somu, le o veliki ribi. Darrow: Torej velika riba. Ali verjamete, da je Bog ustvaril tisto veliko ribo samo zato, da je Jona prebil tri dni v njenem trebuhu? Bryan: Tako je zapisano v bibliji. Drugega ne morem reči. Darrow: Torej ne veste, če je bila navadna riba ali nalašč v ta namen ustvarjena? Bryan: Vi evolucionisti uganite, saj vse uganete. Darrow: Kadar mi ugibamo, imamo čut, da uganemo prav. Ali vam je lahko verjeti, da je Jona živel tri dni v trebuhu ribe? Bryan: Lahko; vam je težje: Eden čudež je tako lahak kakor drugi.

Darrow: Biblija pravi, da je Jozve ustvil sonce zato, da je podaljšal dan. Vi to verjamete? Bryan: Ne, jaz verjamem, da gre zemlja okoli sonca. Darrow: Vi verjamete, da so ljudje, ki so pisali biblijo, verjeli, da gre sonce okoli zemlje? Bryan: Ne vem kaj so mislili in verjeli. Tisti, ki so pisali biblijo, so bili razsvetljeni, da li so razumeli, kaj pišejo, tega ne vem. Darrow: Torej vi verjamete, da razsvetljeni pisci biblije so mislili, da gre sonce okoli zemlje? Bryan: Verjamem, da so bili navdahnjeni od Boga in Bog se je poslužil jezika, kakršnega so razumeli ljudje namesto jezika, ki ni bil razumljiv, dokler ni bil Darrow razoen. (Smeh.) Darrow: Ali ne veste, če se hoče podaljšati dan, da se mora ustaviti zemlja, ne sonce? Bryan: Ne bom rekel, kaj se mora zgoditi, vem pa, da Bog lahko ustavi gravitacijo in naredi kar hoče. Darrow: Odgovorite naravnost, ali se ne mora ustaviti zemlja? Bryan: Dobro, zemlja. Darrow: Ste li kdaj pomislili kaj se bi zgodilo, če se ustavi zemlja samo za eno sekundo? Bryan: Ne, to skrb prepuščam Bogu. Darrow: Zdaj vidim. Vseeno, niste nikdar pomislili kaj se bi naravno zgodilo, če se ustavi zemlja na svoji poti okrog sonca? Bryan: Ne. Darrow: Ne veste, da bi bila v trenutku masa raztopljenе tvarine? Bryan: To vi povejte, kadar boste vi pričali. Darrow: Torej niste nikoli premišljevali o tem? Bryan: Nihče me ni še vprašal tega.

Darrow: Ali verjamete doslovno povest o vesoljnem potopu? Bryan: Da. Darrow: Kdaj je bil ta potop? Bryan: Ne morem povedati datuma. Darrow: Okrog leti 2400 pred Kristom? Bryan: Ne vem, če je to pravilno. Darrow: Povejte natančni datum. Bryan: Dobro. Po Usherjevem računu je bilo leta 2348 pred Kr. Darrow: Vi verjamete, da so vse žive stvari, ki niso bile v Noetovi barki, poginile? Bryan: Ribe so ostale. Darrow: Ali je še kaj ostalo živega poleg rib? Bryan: Nimam dokaza. Darrow: Vprašam vas, če verjamete, da je ostalo še kaj živega? Bryan: Da. Darrow: Torej leta 2348, pred Kristom — Bryan: Tako pravi biblija, jaz ne vem. Darrow: Dobro, biblija. Biblija pravi, da pred 4200 leti so poginila vsa živa bitja na zemlji, razen onih, ki so bila v barki in razen povodnih živali. Ali ne veste, da so civilizirani ljudje živeli pred 5000 leti? Bryan: Vem, da so ljudje, ki navajajo razne številke, toda ne mislim, da so v pravem. Darrow: Torej ne verjamete, da so bile civilizacije na svetu pred 5000 leti? Bryan: Pravih dokazov ne vidim. "Darrow: Vi torej verjamete, da je natančno pred 4262 leti poginilo vse življenje.

(Dalje na 2. strani.)

Tri biblije predložene sodišču v Daytonu

Znanstveniki in modernistični teologi podali izjave glede evolucije. Izjave tvore debelo knjigo.

Dayton, Tenn., 21. jul. — Zagovorništvu je večeraj predložilo sodišču tri različne biblije, namreč kralj Jakobovo, katoliško ali "vulgato" in hebrejsko. Arthur Garfield Hays, ki je predložil biblije, je zahteval, da mora država dokazati, katere biblije se drži sodišče in na kateri temelji protievolucijski zakon. Hays je citiral razne avtoritete, ki pravijo, da je v prevodu stare hebrejske biblije mnogo napak.

Tako na primer so štiri različne besede za človeka: Adam, Enoš, Gever in Iš. Beseda Adam pomeni v hebrejščini živ organizem, ki ima kri. Hays je argumentiral, če bi bila ta beseda pravilno prevedena, da prav lahko pomeni tudi nižji, torej živalski organizem, ne pa človeka.

Osem znanstvenikov in trije modernisti so predložili pismena poročila o znanstvenih dokazih evolucije. Poročila so bila v jedru predčтана v odsotnosti porote in potem zanešena v uradni zapisnik sodne obravnave.

Znanstveniki, ki so dali poročila, so: Dr. Maynard M. Metcalf, profesor zoologije na Oberlinu, Ohio, ki poroča, da glavni dokazi evolucije človeka so: primerjalna anatomija (podobnost v zgradbi telesa), embriologija (razvoj zapodka v maternici), paleontologija (okamenice), geologija (plasti kamena) in geografska distribucija živali in ljudi.

Dr. Fay Cooper-Cole, antropolog na čikaški univerzi, izjavlja, da človek in človeške opice izvirajo iz skupnega prednika. — Dr. Kirtley R. Mather, profesor geologije na harvardski univerzi, poroča, da se evolucija prav lahko tolmači na podlagi biblije, kdor prav razume. — Dr. Horatio Hackett Newman, spolog s čikaške univerze, pravi, da se anatomične podobnosti in kemične sestavine vseh živih bitij ne morejo drugače razjasniti kakor v luči naravnega zakona evolucije. — Dr. Jacob G. Lipman, ravnatelj poljedelarske učilnice v New Jerseyju, izjavlja, da se evolucija lahko sledi od najvišjega do najnižjega organizma. — Wilbur A. Nelson, državni geolog v Tennesseeju, poroča, da ravno Tennessee je idealen kraj za proučevanje evolucije v kamennih plasteh. — Dr. C. H. Judd s čikaške univerze obsoja tennessejski zakon kot veliko nevarnost za šolako izobrazbo. Moderna šola brez pouka o evoluciji je nemogoča.

Modernisti, ki so se pridružili znanstvenikom, so: dekan S. Mathews, profesor bogoslovja v Chicagu, rev. Walter C. Whitaker, rektor episkopalne cerkve v New Yorku in rev. H. E. Murbett, baptistovski pastor v Chattanooga, Tenn. Vsi trije izjavljajo, da evolucionist lahko veruje v Boga in kristjan lahko veruje v evolucijo.

VEČ DENARJA ZA PROHIBICIONISTE.

Washington. — Nad prohibicijo raste ljudska nevolja tudi vsled vedno večjih stroškov, ki z njo nastajajo. Suhači pričakujejo, da bo postavodaja v decembru naslednjem zasedanju zopet dovolila potrošitve \$30,000,000 za uveljavljanje prohibicije. Treznejši ljudje se radi te povečane zahteve še toliko bolj jeze, ko vidi, da pri drugih res potrebnih uradih in ustanovah zvezna vlada utrjava zalaganje po Coolidgevem "varčevalnem" programu.

S prvimi avgustom nameravajo vprizoriti pojačano gonjo nad kristelje Volsteadovega zakona. Zato pa je potrebno veliko denarja, da se plačajo številni suhaški detektivji, ker gonje tudi stanejo denar.

LUTKE SE OBRAČAJO KAKOR ŽELIJO BOSSI

VEŽARSKA ORGANIZACIJE SO LETOS IMELE DRŽAVNE LEGISLATURE KAKOR NA VRVICI.

Zato pa tudi ni bilo sprejeto nič postav za izboljšanje delavskih razmer.

New York. — (F.P.) — Podjetniški vežarji upravičeno in ponosno trdijo, da postavodajci storijo ravno to, kar jim oni naročijo. Vežarska podjetniška federacija narodnih državah in industrijskih zvez in pod vodstvom Narodne zveze podjetnikov. Nje cilji pa so, da se odgoji konstruktivna industrijska zakonodaja in zoperstavlja razrednim zakonom.

V zaključnem in preglednem poročilu vežarske organizacije pokazuje, da so drž. legislature v letu 1925 že sprejele precej konservativnih postav, kar zmagovosno pripisuje sebi v zaslugu in se z istim zadovoljuje.

Z veseljem podjetniška organizacija dodaja k poročilu, da so nje poslušni zakonodajci skoraj po vseh državah skrbeli, da niso bile v tem letu še sprejete nobene take postav kakor liberalni amendementi za delavake kompenzacije in zavarovalnine, določanje minimalnih mezd, makamalnega delovnega časa, garantiranja posebnih privilegijev delavskim unijam itd. To tudi pripisuje svoji kampanji.

Vsekakor pa je po nekaterih izmed osaminštirideset držav bilo sprejetih nekaj zakonov, da delavske organizacije niso odleže čisto praznih rok. Vežarji kažejo v New Jersey na neki zakon, o katerem naglašajo svoj dvom, da bi bil ustaven, ker nekako simpatizira z delavci v slučajih delavskih sporov in sodnih prepovedi. Vežarji se vsele, da v Illinoisu ni zakonodaja vsaj začasno sprejela stroge predloge proti sod. prepovedim ter ker v New Yorku so nazadnje vendar še nekako izbegle industrije, da še ni nad njimi maksimalnega 48-urnega dela v tednu.

Zlasti se pa vežarji veselijo z upeljavo državne policije v Rhode Islandu ter v Idaho z uvedanjem protisindikalističnega zakona. Veselo kažejo na razne države, kaj so kje dosegli in koliko se jim je v vsaki državi posrečilo premotiti postavodajce, da so glasovali proti delavskim predlogom ter v korist industrijalcem.

Delavci se s tem ne morejo pohvaliti.

Francija pripravljena za ofenzivo

Ako se Abd-el-Krim ne bo podal, prične kmalu velika ofenziva.

Pariz, 20. jul. — Ministrski predsednik Painleve je danes izjavil, da bo Francija vprizorila veliko vojaško ofenzivo, ako se ne bo podal na stavljenе pogoje maročanski voditelj Abdel Krim. Pogoji so bili poluradno izročeni po španskih in francoskih vladnih agentih.

Painleve je pred kabinetom izjavil, da Krim že ve, kako so francoski pogoji in če hoče imeti mir s Francijo ter Španijo v Maroku, mora takoj pristati na pogajanja. Francoska fronta je zdaj tako utrjena in pripravljena na pohod, da ni prav nič več potrebno obotavljanje.

Parniki so pripeljali novo divizijo vojaštva v Maroko, katera je takoj odpotovala proti Tazi z vsemi svojimi modernimi vojaškimi orožji. Pri Tazi je fronta, katera je zadnje čase največ trpela vsled Krimovih napadov. Marshal Petain je pred kratkim potoval v Maroko in bo tam ostal, dokler ne bodo zaključene voja-

Ponorejanje sovjetskih dokumentov

Čičerin je v intervjuju imenoval tri ponarejalce, dva v Berlinu in enega na Dunaju.

London, 21. jul. — Ruski sovjetski komisar za zunanje stvari Čičerin je v intervjuju, ki je bil brzojavljan iz Moskve, imenoval tri nemške ponarejalce sovjetskih uradnih dokumentov, navodil tretje internacionalne, potnih listov in drugih listin, ki se izrabljajo proti sovjetski Rusiji.

Čičerin je dejal, da cena ponarejenih listin je \$150 za vsak dokument, kdorkoli ga hoče kupiti. Tovarna za ponorejanje je v Berlinu in druga na Dunaju. Berlinska ponarejalca sta: Drušlovski in Gumanski, dočim je na Dunaju Jakobovič. Drušlovski je bil aretiran pred nekaj dnevi, ostala dva sta pa še na prostem.

Sovjetski poslanik Rakovski v Londonu je poslal angleški vladi zbirko ponorejenih sovjetskih uradnih dokumentov, katerih namen je, izzvati diplomatski konflikt med sovjetsko Rusijo in Veliko Britanijo. Uklijučena so tudi falsificirana navodila iz Moskve kitajskim štrajkarjem v Šangaju in druge listine se tičejo Bolgarije.

Nemci se zadovoljili Francoze

To je baje vzrok, da so pričeli izspranjevati Porurje.

Pariz, 20. jul. — Ko je po odanem odgovoru nemške vlade odšel nemški poslanik Hoesch, je izjavil sunanji minister Briand glede zagotovljene pakta, da ne vidi v njem ničesar, kar bi povzročalo nezadovoljnost radi pogodbe. Med uradnimi francoskimi krogi sploh vlada nekaj optimističen duh, ker nemško stališče je boljše kot so pričakovali in zadovolili so se tudi s Hoeschevim govorom, ko je povedal, da se nemška vlada uklanja zahtevi za razorožitev.

Pariz, 20. jul. — Zdaj res izgleda kakor mir. Kakor čudež je očitno prišlo nad odnošaje med Francozi in Nemci, kar obljublja, da je korak k lepšemu miru.

Francoska armada podviza s izspranjevanjem Porurja, a nemška vlada je izdelala tako zmereno noto v odgovor Angležem, Francozom in Belgijcem na njih zahteve radi razoroženja, ki je dosti bolj dovoljen, kot so pričakovali.

Govorica se širi, da je mir delo bankirjev, zlasti pa ameriških bankirjev. Predsednik zvezne rezervne banke v Ameriki je porabil ves svoj vpliv in tako je tudi bančni governor na Angleškem baje odrekel Nemcem vsak kredit že dalj časa, samo da izsilil uklonitev Nemecev.

Za svoje razoroženje Nemčija ne zahteva nikakih koncesij, namreč, da bi morale tudi druge države narediti enako ali kaj sličnega. Zahteva pa pojasnil radi versalske pogodbe kakor tudi nekaterih garancij za svoje meje.

London, 20. jul. — Zadovoljnost vlada tudi tu. Iz nemške note pričakujejo, da se bo razvila že prihodnji mesec konferenca, h kateri priganjajo posebno angleški bankirji in industrijalci. Konferenca se bo menda vršila okoli 20. avgusta v Bruslju. Sedanja angleška vlada želi, da tudi Nemčija pristopi v ligo narodov.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek najbrž jasno in hladno. Severnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 82, najnižja 69. Sonce izide ob 5:35, zaide ob 8:20.

ške operacije ali dokler bo potrebno, kakor je rekel pred kabinetom Painleve.

PREMOG. KRIZA PRIČNE PRVEGA SEPTEMBRA?

V slučaju potrebe nameravajo sklicati celo kongres k posebnemu zasedanju.

Washington. — Zadnje čase so se pričele širiti vesti, kako huda kriza bo nastopila, ako bo prišla stavka rudarjev na polju trdega premoga dne 1. septembra, kajti podjetniki se nočejo pogajati s rudarji, ki zahtevajo nekoliko višjo plačo in boljše delovne pogoje.

Predsednik Coolidge v svojem sedanjem letovišču v Swampscottu je sam namignil na zadevo, ko je govoril o možnostih, da se zateče k priporočilom zvezne premogovne komisije in zlomi stavko v rudnikih.

Vsekakor bi za tako njegovo akcijo bilo potrebno privoljenje kongresa, katerega morda tudi skliče k posebnemu zasedanju. Predsednik je znan radi stavk, da zna kaj oblastno nastopiti, in tako kakor aklepajo se lahko zgodi tudi v slučaju stavke rudarjev na polju trdega premoga. Ako se bo razširilo mnenje, da železa trpi radi stavke, se zna zgoditi, da bo stavka od njegove strani prepovedana in zlomljena v dobrobit "publike".

Rudarska komisija je tudi dala svoja priporočila glede vladnega reguliranja po rudnikih. Uredni naj vlada radi plač in razmer rudarjev, uniformiranega standarda po vseh rudnikih, ponovno preiskavo v mezdah in cenah trdega premoga po meddržavni trgovski komisiji in drugem.

Po poročilu naj bi predsednik tudi imel oblast kaznovati podjetnike ali rudarje, ki bi se zaričili proti "javnim koristim."

Jugoslavija noče unije Avstrije z Nemčijo

Dvaintrideset pogodb med Italijo in Jugoslavijo.

Dunaj, 20. jul. (Poroča Decker). — Jugoslovanski minister za zunanje zadeve Momčilo Ninčić je izjavil, da Jugoslavija nikakor ne bo trpela, da bi se Avstrija združila z Nemčijo. Namignil je na Koroško, katera je pri plebiscitu glasovala, da se pridruži Avstriji, toda takrat je glasovala le pod pogojem, če se Avstrija združi z Nemčijo, vstaja vprašanje Koroške, da se zopet loči od Avstrije.

Ninčić nikakor ne more verjeti, da bi velesile dovolile predlagano unijo Avstrije z Nemčijo. Nettuno, Italija, 20. jul. — Med zastopniki Jugoslavije in Italije je bilo podpisanih dvaintrideset pogodb pri konferenci v Benetkah. Mussolini je podpisal za Italijo.

V pogodbah je med drugim tudi zadeva Reke. Reških pristanišč se bosta obe državi lahko enako posluževali. V Jugoslaviji se poleg jugoslovanskega jezika lahko poslužujejo tudi italijanskega jezika pri uradnih transakcijah razen pri carinarnicah. Italijanski advokati še nadalje lahko prakticirajo po Dalmaciji in Jugoslaviji sploh.

Med Zadrom v Dalmaciji in notranjostjo bo uvedena živahna avtomobilska služba. To bo mogoče še za nekaj časa zakasnelo gradnjo železnice direktno iz Jugoslavije do primernega pristanišča v Adriji, česar Italijani ne marajo slišati.

OROŽJE NI ZA OTROKE.

Chicago. — Dva po dvanajset let stara dečka so morali odpeljati v bolnišnico. Eden se je obstrčil, ko se je igral s samokresom, o katerem je mislil, da je prazen. Drugi deček pa je bil ustreljen v drob od nekega beščega tatu.

SCOPES SPOZNAN KRIVIM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
na zemlji v vesoljnem potopu, razen rib in razen onih, ki so bili v barki. Bryan: Da, takrat. Darrow: In dalje verjamete, da vsi človeški rodovi, ki se nahajajo na zemlji in vse živali žive le od potopa? Bryan: Da. Darrow: V 4200 letih! Ali poznate katerega učenega človeka na svetu, ki to verjame? Bryan: Nisem še nikogar vprašal, ker ne špekuliram o stvarih v bibliji. Darrow: Ne veste, da je na tisoče kristjanov, ki verjamejo, da je svet veliko starejši in človek je starejši? Bryan: Morda so. Odkrito vam povem, mr. Darrow, jaz se nisem še nikdar pečal z arheologijo. Darrow: Ali ne veste, da je kitajska civilizacija stara najmanj 6000 do 7000 let? Bryan: Ne vem koliko je stara; to veste najbrž vi. (Smeh). Meni je biblija prvi dokaz, za vse drugo se ne brigam. Darrow: Veste li koliko je bilo ljudi na svetu v začetku krščanstva? Bryan: Ne, poročila o številu nisem videl. Darrow: Vi torej ne veste, koliko je bilo ljudi v Egiptu, na Kitajskem in v drugih deželah pred 5000 leti; nikdar se niste brigali za starejše civilizacije, koliko časa so bile na svetu, ali ste? Bryan: Ne. Jaz sem tako zadovoljen s kristjansko vero, da nisem nikdar iskal argumentov proti isti. Ne brigam se, koliko je star človek in koliko živali. Darrow: Gotovo veste o Babilonskem stolpu? Bryan: Da. Stolp je bil sto let pred vesoljnim potopom. Darrow: To bi bilo pred 4155 leti, in do takrat so vsi ljudje na zemlji govorili en sam jezik? Bryan: Da, tako je v bibliji. Darrow: Ali veste, koliko jezikov je na svetu? Bryan: Ne vem, vem pa, da je biblija bila prevedena v 500 jezikov in to so menda glavni. Darrow: Mnogo več jih je, ki niso glavni, in vi verjamete, da vsi ti jeziki eksistirajo samo 4155 let? Bryan: Dokaza nimam, da so starejši. (Bryan je zopet priznal, da ni nikoli študiral filologije in ne ve ničesar o razvoju jezikov.) Darrow: Ali mi morete povedati, mr. Bryan, koliko je svet star? Bryan: Ne, Darrow: Niti približno? Bryan: Ne, ker nočem ugibati. Darrow: Ali je na svetu kateri znanstvenik, ki mu vi zaupate? Bryan: Da, George M. Price, profesor geologije v Lodijski, Cal., drugi je Wright na Oberlinu. Darrow: Veste li, da je Price sploh nepoznan med znanstveniki in da Wrighta ne prizna noben geolog? Bryan: Ne vem. (Bryan je končno priznal, da misli, da je svet starejši kot 6000 let.) Darrow: Ali verjamete, da je bil svet narejen v šestih dneh? Bryan: Ne v dnevih po 24 ur. Darrow: Ali ni tako zapisano v bibliji? Bryan: Ne. (Tu se je vnel vroča bitka med državnim pravnikom in zagovorniki.) Državni pravnik je hotel vedeti, zakaj Darrow to izprašuje. Tedaj je vstal Bryan in dejal: Izprašuje zato, da osmeši vse one, ki verujejo v biblijo. To je ves njegov namen. Darrow je odgovoril: Naš namen je, preprečiti, da ne bodo bigotje in neznanič kontrolirali sol v Združenih državah, to je vse. Bryan: Veseli me vaša izjava. Vse delo zagovorništvu gre za tem, da pokaže, da biblija ni resnična. Jaz tukaj čuvam in branim božjo besedo pred največjim ateizmom in agnostikom v Ameriki, ki napada in blati vse tiste, ki verujejo v Boga. Darrow: Vi napadate in smešite vse znanstvenike, ki ignorirajo vašo bedasto vero. Sodnik: Tega pa ne dopustim. Velik nemir in aplavz med poslušalci. Bryan je vihtel pest proti Darrowu. V kritičnem momentu se je oglasil Malone in dejal, da on, ki je ravno tako dober kristjan kot Bryan, (Malone je katoličan) bi vprašal Bryana ravno to kakor Darrow z namenom, da se razjasni interpretiranje biblije. Tu ni nobenega refleksa na Boga ali vero samo. (Aplavz.) Darrow: Ali verjamete, da je bila Eva prva žena? Bryan: Da. Darrow: Verjamete, da je bila doslovno narejena iz Adamovega rebra? Bryan: Verjamem. Darrow: Ali ste kdaj pronašli, kje je Kajn dobil svojo ženo? Bryan: Ne, naj bi agnostiki iščejo, kakršnih nima noben pošten kristjan. Oba, Darrow in Bryan, sta stala pokonci in fugalna drug drugemu s prstom. V tem momentu je sodnik zaključil zasedanje.)

DELAJSKE NOVICE

(Federated Press.)
Volitve v Avstraliji.
Sydney, Avstralija. — Končni rezultat volitev v New South Walesu pokazuje, da je delavstvo še bolj napredovalo. Zdjaj je dobilo 47 mandatov, dočim so konservativci dobili 33, progresivci (kmečki konservativci) 9, neodvisni pa 1. Vseh mandatov je 90, torej imajo delavci absolutno večino. Delavski voditelj Lang je sestavil delavski kabinet.
Hobart, Tasmanija. — Imenitna je tudi zmaga delavcev pri državnih volitvah v Tasmaniji, ki so se vršile 3. junija. Pred volitvami so delavci imeli samo 12 sedežev, v zbornici, protidelavske stranke pa 18 v parlamentu, ki je sestojal iz 30 članov. Končno je bila v vladi delavska stranka s podporo šestih nazadnjakov, ki so kontrolirali skoraj dve leti, kar je protidelavska vlada skoraj bankrotirala deželo. Sedanjim izid volitev pa pokazuje, da so delavci dobili 16 sedežev, vsi drugi skupaj pa 14. Delavski ministrijski predsednik je Lyons.
Priseljevanje delavcev v Avstralijo.
Brisbane, Avstralija. — Država Queensland ne more dati dela vsem priselnikom, katerih največ pride iz držav okoli Sredozemskega morja, to je iz Italije in balkanskih držav. Delavstvo Avstralije je zelo ježno radi ogromnega priseljevanja, ker na ta način ga podjetništvo lahko izkorišča z neukimi, neorganiziranimi in poceni delavci. Poročilo pravi, da tujezemci opravljajo delo samo za hrano in stanovanje. Uposlujejo jih tudi farmarji, ki radi izkoriščajo ignoranco teh ljudi, ki ne znajo angleškega jezika.
Konvencija v Wisconsinu.
Lake Geneva. — Letna konvencija Wisconsinске delavske federacije bo pričela v tem mestu dne 21. julija.
Perice so izgubile unijo.
Great Falls, Mont. — Odkar je podjetje Ideal Laundry uvedlo odprto delavnico, prejema deklata, ki perejo in likajo samo po \$11 na teden, kar je \$4 manj kakor najnižja unijska mezda. Ampak podjetje ni nič znižalo cen za oprane predmete.
Manj dela po tovarnah.
New York. — V juniju je bilo malo manj zaposlenosti po tovarnah v New Yorku, ako se primerja število zaposlenih z delom istega meseca lani. Ampak nekoliko višje plačilne liste pokazujejo, da so delavci dovršili več dela.
tro in večer sta bila drugi dan" nič ne pomenijo za vas? Bryan: Ni treba, da bi pomenile dan 24 ur, toda moje mnenje je, da je Bog lahko naredil svet v šestih dneh kakor v šestih letih ali v šest milijon letih ali v šeststo milijon letih. Ni važno, če verjamemo ene ali druge. Darrow: Torej niso bili dopedni dnevi? Bryan: Jaz mislim, da so bile perijode. Darrow: Ali ste kaj premišljali kako dolgo so bile te perijode? Bryan: Ne. Darrow: Verjamete, da je bilo sonce ustvarjeno 4. dan? Br.: Da. Dar.: Ustvarjanje je torej trajalo dolgo časa? Bryan: Lahko je trajalo milijone let. Darrow: Verjamete, da je kača zapeljala Evo? Bryan: Da. Darrow: Verjamete tudi to, da je Bog, ko je Eva dala jabolko Adamu, ali Adam Evi, ali kakor je že bilo, potem odredil, da morajo žene trpeti porodno bolečino kot kazen za vse čase na svetu? Bryan: Jaz verjamem vse, kar je v bibliji. Darrow: Tudi to verjamete, da se mora kača od takrat za kazen plaziti po trebuhu? Bryan: Da. Darrow: Ste li kdaj pomislili kako je kača hodila prej? Bryan: Ne. Darrow: Ali je mogoče prej hodila po repu? Bryan: Ne vem. (Smeh). Darrow: Verjamete v mavrico po vesoljnem potopu? (Tu je bil zopet konflikt. Bryan je vstal in ponovno izjavil, da Darrowovo izpraševanje nima drugega namena kakor smešiti biblijo in blati vero. Darrow je odgovoril, da njegov namen je, približati Bryanove neumne ideje, kakršnih nima noben pošten kristjan. Oba, Darrow in Bryan, sta stala pokonci in fugalna drug drugemu s prstom. V tem momentu je sodnik zaključil zasedanje.)

NOVE POŠTNE PRISTOJBINE BODO PRINESLE LE MALO VEČ.

Washington. — Poštne pristojbine, ki so stopile v veljavo dne 15. aprila, so prinesle samo za \$4,131 več dohodkov, kar je komaj za .0091 procenta več kakor dohodki v maju 1924. Tako je povedal zvezni tajnik za pošto New.

UMRLA JE ZA SVOJO KRAVO.

Gibson, Ind. — Kmetica Emma Obrich je skušala rešiti svojo kravo, katere je zalaša na travnice Michigan Central železnice. Bila pa je prepozna: ravno ko je prisopihala h kravi, da jo odzene, je pridrvel vlak in jo s kravo vred razmesaril pod seboj.

REZIDENCA: 1316 E. Millard Ave. TELEFON: Lawndale 9737

JOHN J. ZAVERTNIK, MD. PHYSICIAN & SURGEON

Layor Bldg. 3653 W. 36th St., vogal Lawndale Ave. in 36. ulica. Telefon: Crawford 2212, 2213.

ORDINACIJSKI VEST: Ob delavskih od 2. do 4. popoldne vsak dan, torek in petek od 7. do 9. zvečer vsak dan. Ob nedeljah od 11. dopoldne do 12. popoldne.

OBVESTILO!

Primorana sem opozoriti one rojake, ki so bili pri meni na hrani in stanovanju, ter one katerim sem tudi posodila denar, da se mi javijo in vrnejo, ter plačajo kar dolgujejo najkasneje do 1. sept. t. l. Drugače bom primorana strožje postopati in njih imena objaviti v listih. Vsem je znano, da so slabe razmere in jaz potrebujem denar. Dorothy Turk poprej in sedaj Dorothy Shray, P. O. Box 121, Sublet, Wyo. (Adv.)

ZENITVENA PONUDBA.

Sem vdovec, brez mladoletnih otrok, na dobrem stališču. Imam 3 stavbišča (ali lote) na katerih ste dve hiši, brez vsakega dolga. Iščem dekle v starosti od 35 do 45 let, vdova z enim otrokom ni odklonjena. Le resne ponudbe z sliko naj se pošljejo na spodnji naslov. Tajnost jamčena. Matt Stayer, 813-95th Ave., W. New Duluth, Minn. (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest vsem prijateljem in znancem širom Amerike, da je dne 22. junija 1925 nemila smrt pretrgala nit življenja moji ljubljeni soprogi, oziroma materi, JENNIE LESKOVEC. Umrla je na ponesrečeni operaciji v starosti 41 let. Rojena je bila na Verdu pri Vrhniki. Civilni pogreb se je vršil 24. junija t. l. na narodnem pokopališču. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali ter nas tolažili ob času bridke izgube naše ljubljene soproge ozir. matere. Iskrena zahvala društvu "Moška jednakoopravnost" št. 119, SNPJ., društvu "Sloga" št. 14, SNPJ., in Slov. sam. podpornemu društvu za krasne darovane vence ter udeležbo pri pogrebu. Srčna hvala S. N. P. J. in Slov. sam. pod. društvu, za tako hitro izplačilo obveznosti napram naši soprogi in materi, katerih organizacij je pokojnica bila članica. Srčna hvala za krasne darovane vence družinam: Frank Brenc, Anton Nagode, F. Zupec, J. Zupec, F. Furlan, F. Šetina, F. Latz, B. Tyrrell, Andrej Nagode, Mrs. A. Janša, Mrs. Podboj, Mrs. Bruce, Mrs. Češnik, Miss Sorensen, Ruth Bros., Girls of Burtons Laundry, in Girls of Shamrocks. Srčna hvala vsem ki so dali brezplačno na razpolago svoje avtomobile, ter vsem ki so pokojnico obiskali ob mrtvaškem odru, kakor tudi onim ki so jo spremlili na pokopališče k zadnjemu počitku. Tebi, draga, nepozabljena soproga in mati, želimo, počivaj v miru in lahka Ti naj bude ameriška zemlja. Žaljujoci ostali: Gasper Leskovec, soproga; Henrik, sin; Ana, Jennie, Mary in Frances, hčere; Mary Nagode, sestra. V stari domovini so: Jožef Treven, oče; John, brat; Frances in Ursula, sestri. North Chicago, Ill., 20. julija 1925.

PRIPOROČILO!

Priporočam vsem rojakem v Pittsburgh-u in okolici svoje fino izdelane obleke.

S spoštovanjem; RUDOLF HESNAR, krojač, 4921 Butler St.—Pittsburgh, Pa.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je 30. junija, 1925, za vedno zaspal moj ljubljeni soproga, LEOPOLD POGAČAR. Star 40 let, doma je bil iz Ihan'a pri Domžalah. V Ameriki je bil nad dvanajst let. Žive la sva skupno srečna in v zadovoljstvu, dokler naju ni ločila neizprosna smrt. On je bil vzoren mož in dober gospodar. Prav lepo se zahvaljujem vsem, ki so ga obiskali in tolažili za časa njegove bolezni. Lepa hvala predsedniku društva "La Pollette" št. 520 S. N. P. J. in tudi tajniku John Sklanderju, za njih trud in pomoč, ki sta jo nudila meni v potrebi. Iskrena hvala vsem članom dr. št. 520 za darovani krasni venec in za obilno vdeležbo pri pogrebu. Lepa hvala vsem, ki so darovali vence pokojniku v zadnji pozdrav, ter vsem, ki so se udeležili pogreba. Se posebno hvala družinam: Kokej, F. Pogačar, J. Sklander, Frank Berčič, Frank Zajec, Andrew Sedušek, Frank Smidt, John Haurihar, Rajgel in A. J. Mihelič. Hvala tudi Mathu in Tonetu Radelj in Math Uljanič. Najlepša hvala njegovi sestri Paulini iz New Yorka, za krasni venec. Hvala Antonu Kvas in vsem drugim, katerih imena niso tu navedena, za darovane krasne vence in cvetlice. Tebi, ljubi soproga, pa želimo, lahko naj Ti bude ameriška gruda, počivaj umiru. Žaljujoci ostali: Rozalija Pogačar (poprej Skubij), soproga, Paulina, sestra v New Yorku. Mati, tri sestre in trije bratje v starem kraju. Rozalija Pogačar, 821 Cudahy Ave., Cudahy, Wis.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjamo vsem znancem in prijateljem širom Zdr. držav žalostno vest, da je za vedno preminul moj soproga JERNEJ KASTELC. Bil je v C. S. I. I. od dne 21. junija 1921, dokler ga ni smrt ršila tega sveta dne 13. junija 1925. Imel je raka na jetrih. Star je bil 47 let in bil je član društva "Orel" št. 21, SNPJ. Tem potom se zahvaljujem dr. "Orel" št. 21, SNPJ., za krasni venec in br. Blaž Kerin-u za njegov govor ob odprtjem grobu, kakor tudi Mr. in Mrs. Cantala za cvetlice in njih tolažbo. Iskreno se zahvaljujem S. N. P. J., ki mi je tako hitro izplačala posmrtnino in dajala podporo ves čas njegove bolezni. Tebi, dragi soproga, pa želimo: počivaj v miru v tuji grudi! Žaljujoci: Mary Kastec, soproga, Anton Kastec, brat v Aspen, Colo. in Mary Koman, v stari domovini.

VSAK JUGOSLOVAN V AMERIKI

na j ima hranilno vlogo, ker to je začetek poti ki vodi do svojega posestva, doma ali trgovine. Varčevanje pomaga do neodvisnosti in udobnega brezskrbnega življenja. Več kakor 100.000 ljudi je otvorilo hranilne vloge v naši banki, kar je najlepši dokaz zaupanja, katerega vlija naša velika konservativno upravljana banka. Naša banka je upravljana od izkušenih in poštenih upraviteljev in je članica Federalne Rezervne Banke in s tem pod nadzorstvom Zdr. držav. Poleg tega je pod nadzorstvom tudi države Illinois in Chicago Clearing House Ass'n. Ne odlašajte, temveč še danes začnite s hranilno vlogo v tej popolnoma varni banki in splošno priznani kot največji jugoslovanski denarni zavod v Zdr. državah.

RAD BI IZVEDEL

za naslov Mrs. Frances Petek in Janž Peteka. Pred enim mesecem sta bivala na 4105 St. Ferdinand St., St. Louis, Mo. Rojake prosim, če kdo ve za njih sedanje bivališče, naj mi to nazna ni, ali pa če sama to čitala naj se javita na naslov: Joseph Nant, c/o Webb Hotel, P. O. Hibbing, Minn.—(Adv.)

ZENITVENA PONUDBA.

Zelim se seznaniti s Slovenko ali Hrvatko v starosti od 35 do 40 let v svrhu ženitve, najsi bo vdova ali samica. Jaz imam stalno delo in nekaj prihrankov. Vpoštevale se bodo le resne ponudbe, katere se naj pošljejo na naslov: M. O., 887 Mound St., Milwaukee, Wis.

ZENITVENA PONUDBA.

Vdovec star 38 let z dvema otrokama, se želim seznaniti s slovenskim dekletom ali vdovo v starosti 35 do 38 let. Katera resno misli in jo veseli ta ponudba, naj piše in priloži naj svojo sliko. Pišite na naslov: J. A., 136 La Harpe Street, La Salle, Ill.—(Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjamo znancem in prijateljem žalostno vest, da nam je za vedno zaspal naš nadvse ljubljeni in odni sinko, JOHN SUHADOLNIK. Umrl je dne 3. julija, 1925, po tri tedenski mučni bolezni pljučnic v starosti 14 let. Pogreb se je vršil po katoliškem obredu iz hiše žalosti na pokopališču Sv. Joha, dne 6. julija t. l. Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, ki so nas tolažili za časa njegove bolezni, ter nam stali na strani in pomagali ob smrti našega dragega sina. Srčna hvala darovalcem cvetlic in vencev, a posebno pa birmanskemu botru Frank Krašovec, njegovi teti Josephini Kebe, družinam: Joe Debevc, Andrew Vidrich, Jack Krasovetz, Louis Marcino, Mr. Ober, Mr. Porter, Miss Mary Vidič, ter njegovemu učitelju Mr. Lambertu. Lepa hvala deklam, ki so nosile cvetje za pokojnikom. Najlepša hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago in vozili, ter se pogreba vdeležili, kakor tudi vsem ostalim vdeležencem pri pogrebu. Hvala onim, ki so čuli ob njegovem mrtvaškem odru in vsem, ki so ga obiskovali v njegovi bolezni. Tebi, dragi naš nepozabljeni sinko, počivaj umiru in sladko spavaj. Lahka bodi Tebi rodna ameriška zemlja. Žaljujoci ostali: Jakob in Marija Suhadolnik, stariša, Stanislava, sestrice. Josephine Kebe, teta in Frank Kebe, stric v Canadi, ter ostali v stari domovini.—Johnstown, Pa., R. F. D. 7, Box 86.

ZASTAVE AMERIŠKE, SLOV. HRV.—! REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD. SIGURNO 25% CENEJE KOD DRUGOD VICTOR NAVINŠEK 31 Greeve St., Conemaugh, Pa.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj Joseph Orozel dom od Sv. Lovrenca nad Mariborom. Učila sva se skupaj mizarstva. Rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi istega naznanijo, ako bo pa sam to čital, naj se mi takoj prijavi. Poročati mu imam nekaj važnega iz stare domovine. Moj naslov je: Filip Kmetec, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.—(Adv.)

RAD BI IZVEDEL

za svojega bratranca Peter Kovčiča, doma iz vasi Dolenje Vrbovo, na Dolenjskem. Iz starega kraja v Ameriko je prišel leta 1904. Za njega bi rad izvedel njegov bratranec. Želim, da se mi takoj prijavi. Joseph Margelj, Box 424, Mullan, Idaho.

TRGOVINA NA PRODAJ.

Proda se dobro idoča mesnica in trgovina z železnino in drugim blagom v dobri slovenski naselbini. Lepa prilika za Slovenca ali Hrvatca. Vzrok prodaje je bolezen. Za nadaljna pojasnila se obrnite na naslov: "Trgovina," c/o Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZIV!

Člani Slovenskega Doma v Bridgeville, Pa., pozivljajo, sob. Vinko Peternela iz Meadow Lands, Pa., da prekliche do 30. julija 1925 v listu Prosveta. Namreč vse kar je pisal neresničnega o domu v Bridgeville, Pa., v listu Prosveti v šte. 143. Ako tega ne stori, se bomo poslužili postavnim potom. John Kvartich, predsednik. Louis Dernosek, tajnik in R. Pieteršek, blagajnik. Odbor doma. (Petat.)—(Advertisement.)

SLUŽBO IŠČE

srednje starosti ženska pri Slovenski ali Hrvatski družini. Plača po dogovoru. Za pojasnila pišite na moj naslov: Mary Furlan, 1324 Cleveland St., Gary, Ind.—(Adv.)

Zabasanost. Velik del telesnih bolezni lahko zasledimo do zaprtja. To stanje ne zanemarjajte. Severa's Balzol je neprecenljiva pomoč v takem stanju žalodone in prebavne neurednosti in zaprtja. Sijajna tonika za oslabele ljudi. Cena 50c in 85c. Poiskajte najprej pri ljekarju.

ZASTAVE AMERIŠKE, SLOV. HRV.—! REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD. SIGURNO 25% CENEJE KOD DRUGOD VICTOR NAVINŠEK 31 Greeve St., Conemaugh, Pa.

KASPAR AMERICAN STATE BANK 1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice - Chicago, Ill. Uradne ure: V ponedeljek in soboto od 9. zjutraj do 5:30 zvečer, ostale dni od 9. zjutraj do 5. popoldne.

Razprave o pravilih S. N. P. J.

Prestopni listi.

Aurora, Minn. — 1. točka 33. Člena se glasi, da kadar se preseli član iz kraja v drugega, mu je dovoljeno šestdeset dni, da si preskrbi prestopno ter je lahko nadalje član najbližjega društva S. N. P. J. in mu bo S. N. P. J. dalje stala na pomoč v njegovi bolezni. Ampak ta člen ni u-poštevan. Dogodi se, da zbolí tak član in tedaj se zgražajo nad oddaljenim društvom radi članove podpore. Celó smrt lahko nastopi in oddaljeno društvo ima več ali manj stroškov.

Euclid, Ohio. — Naj prvo omenim glede zadeve, pri kateri bo šlo radi največ denarja na prihodnji konvenciji. To je zavetišče, katerega ima S. N. P. J. na programu. Postaviti ga namerava za stare in onemogle člane. To se lepo sliši, toda ko pogledamo na stran zadeve, ki se tiče financ, dobimo pomisleke.

Nekateri člani, dasi jih je jako malo, pišejo, naj se zavetišče kar postavi. Prvo je vprašanje, ali jednota ima kaj takih, da bi šli v to zavetišče. Zato se ni nismo slišali o njih, zato se meni ne vidi umestno spraviti v zid kakih 250,000 dolarjev ali celo več, ne da vemo, ali imamo koga ali ne, ki bi šel v zavetišče. Ne delati nepremišljenih zaključkov, kjer gre za stotisočake. Ne se igrati s tako vsoto denarja vsaj dokler se ni jasno.

Jako dobro bi bilo, da bi izvrševalni odbor S. N. P. J. na svoji seji prišel do zaključka, da pozove vsa društva, naj javijo na glavni urad, če imajo kaknega člana, ki ne more delati ter nima sredstev za življenje. Šele potem bomo vedeli, koliko nam je zavetišče potrebno. Znanosti je sedaj le nekaj oseb, ki bi šle v zavetišče, da so stare in onemogle. Tista vsota pa naj se vloží drugam, s katero bi se imelo graditi zavetišče, dene naj se na banko, ali naj se kupijo obveznice, katere nesejo do 7 procentov, kar bi zneslo na leto več kakor \$20,000. S tem bi pomagali potrebnim članom. Jaz mislim, da se podpirajo samo oni, kateri nimajo sredstva za življenje, ne pa oni, ki so tudi že stari in nesposobni za delo, pa imajo dovolj sredstev, da udobno lahko živijo brez podpore. Po pravilih jim kajpada pripada podpora, ako so bolni, kakor vsakemu drugemu članu. Apeliram na društva, da nekoliko razmišljajo o tem in priporočajo svojim delegatom, da se to ne upelje prej, dokler ni pravi čas zato.

Nikomur tudi ni treba misliti, da bi bilo v zavetišču kako angejsko življenje. Tam so tuji ljudje, kateri nimajo posebnega čuta zlasti do starih. To bo vsak povedal, kdor je že bil v kakem državnem ali mestnem zavodu. To znam tudi iz lastne skušnjje, kakor veliko drugih. Zato je veliko boljše, da se takim članom plačuje mesečno po nekoliko dolarjev, kolikor bi se že odločilo, pa bodo boljše in udobneje živeli pri svojih sorodnikih, kjer tudi tuintam malo pomagajo, ako ne drugega kaj počistijo po dvorišču, pazijo na dom itd. Jednoto bo pa to več kot polovico manj stalo in dotičnikom več koristilo.

Sem proti sistemu, po katerem se sedaj vodi glavni odbor s splošnim glasovanjem. Ta sistem je veliko bolj avtokratičen za članstvo kot je bil prejnjí. Pokazalo se je pri zadnjih volitvah gl. odbora. Večina članstva je glasovala samo za stare odbornike, samo zato, ker so mu bila imena poznana. Kandidati, katerih imena niso znana, niso prišli v poštev. Prav ni tako, ker članstvo ne pozna kandidatove zmožnosti, zato naj se od-

bor od sedaj naprej voli na konvenciji, kjer delegatje veliko bolj spoznajo sposobnosti drug drugega. Ni treba misliti, da sem to spisal ker imam kaj proti sedanjemu odboru. To je samo nasvet kakor vsakega drugega člana.

Lepo se tudi sliši, da bi se ednotno glasilo tiskalo v več jezikih. Ali so pa člani, ki to priporočajo, pomislili na stroške, ki bi nastali. Kaj takega morejo priporočati le oni, ki niso bili še nikoli v tiskarni in niso videli, kako se dela. Zato mislim, da je bolje, če upravništvo Prosvete pojasni članstvu ali konvenciji, kakí stroški bi nastali radi tega. Potem mislim, da ne bo nihče več priporočal kaj takega, ker S. N. P. J. dosedaj še ni mednarodna, da bi moral član vsake narodnosti prejemati glasilo v svojem jeziku. Jaz mislim, da to zadostuje, ko naši bratje Hrvati lahko pišejo v Prosveto v svojem jeziku. Če pogledamo glasilo N. H. Z. ali H. Z. III., kateri sta tudi dobro razviti, ne vidimo, da bi izdajali glasilo v katerem drugem jeziku nego v hrvaškem, dasi imata obedve več članstva druge narodnosti kakor S. N. P. J. Za pravila S. N. P. J. ravnotako nekateri priporočajo, naj bi se tiskala v več jezikih. Tudi temu sem nasproten, kajti mislim, da popolnoma zadostuje tako kakor je sedaj.

Nekateri priporočajo, naj se Prosveta poveča za nekoliko več strani. Jaz pa mislim, ako vsak član prečita vsako posebno izdajo, ko jo dobi, da mu že nekaj hasne. Če mu ne zadostuje, naj naroči pa še dnevnik, da bo imel vsaki dan sveže novice in mu ne bo treba čitati po en teden starih. Večina pa je, da še skoraj tednika ne pogledajo, temveč ga otroci raztrgajo. Njim je še prevelik.

Radi oglasov v Prosveti sem tudi nasproten, da bi se odpravili, ker pomagajo plačati list. Drugače bi bil veliko dražji kakor je sedaj. Potem bi bilo zopet godrnjanje. Ali mislite, da bi bili veliki ameriški listi po dva centa, ako bi ne imeli oglasov. Nekateri naglašajo, da je precej članov ogoljufanih od svojega glasila, ko kupijo stvari iz oglasov. To pa ni krivda Prosvete, temveč njihová, ako se dajo zapeljati takim oglasom, ki obetajo za \$25 ali \$30 blaga samo za \$5. To bi moral vsakdo vedeti, da je nemogoče. Dasi upravništvo Prosvete vedno-opozarja, naj nihče ne sede na limanice, nekateri verujejo, potem pa v svoji lahkomišelnosti menijo, da je list kriv. Vsakdo bi moral vedeti, da se nikjer nič ne dobi napol zastanj.

Priporočam, da bi dali točko v pravila glede nasvetov vrhovnega zdravstva, tako da bo članstvo vedelo, koliko se plača za dotične nasvete, ne pa samo koliko za glavni odbor. Do sedaj se nisem opazil nikjer zapisano, koliko gre za dotično delo. To naj se ravnotako poroča v listu kakor o drugem delu.

Nekateri člani pišejo, da se jim dogodi krivica, kar se vsak sklad vzdržuje zase. Po mojem mnenju je popolnoma pravilno, kajti šele sedaj se je pokazalo, kaka krivica se je godila članstvu, katero je v nižjih razredih Kdor hoče veliko podporo, naj veliko plačuje. Kako bi se članstvo sedaj počutilo, ko bi videlo, kaka krivica bi se mu godila v nižjih razredih. Vai skupaj bi morali plačevati še enkrat več assessmeta kakor sedaj samo zato, ker bi plačevali naklado za višje razrede. Ako bi prišla naklada za vse članstvo, na pr. \$1 na mesec, bi plačal tisti, ki je zavarovan za \$1 dnevno, \$1, tisti, ki je za dva dolarja, bi plačal 50c, za \$3 — \$3c in za štiri dolarje 25c, za pet pa samo 20c naklade za vsak svoj dolar podpore. To bi bilo enakopravno, kajne? Ker je sklad za pet dolarjev tako dokraja izčrpan, da se to leto menda ne bo vzdržal, ni vredno govoriti o njem. Odpadel bo sam od sebe. Ravnotako bo s skladom po \$4. Ako ne letos, bo šel drugo leto prav gotovo, ker ako pride dva dolarja na mesec se izredne podpore, je znak, da se more dolgo vzdržati. Novi člani pa gotovo tudi ne stopajo v dotični sklad, ki je že tako težko obložen, da ne more več naprej. Tako bi bilo najbolje, da ostanemo samo prvi trije skladi, pa naj bodo skupaj ali vsak za se. Ako bi bili vsi skupaj, naj bi bilo tako, da bi se za en dolar podpore plačalo toliko kakor se-

daj, potem pa na vsak dolar nekoliko več, da bi se znalo, ako bi prišlo do primanjkljaja, da ni najnižjo razred prizadet. Ako pa ostanemo skladi kakor so sedaj vsak zase, bi se moral assessment povečati, posebno v tretjem skladu, tako da ne bi prišlo do naklad, ker ni najlepše poslušati o nakladah. Če bi pa le prišlo do naklad in bi bili vsi razredi skupaj, naj bi se razdelila sorazmerno, kar jaz mislim, da bolj enakopravno ne more biti.

Kot sem čital, se godi posebno krivica tistim, ki so bili pred združenjem tam in tukaj. Ko bi ne bilo prišlo do tega pri S. N. P. J. bi mi še danes ne bili vedeli, kdo najbolj črpa bolniški sklad. Pravilno je torej, da je prišlo do tega in danes kaj več vemo. Oni, ki plačujejo naklade, ni treba, da bi bili užaljeni, saj nihče drugo ne vleče podpore iz njih skladov, kakor sami. Dosedaj so bili nižji razredi bolj prizadeti, ki so plačevali za višje; ako pa sedaj stopijo v nižji razred, se jim tudi ne bo godila ravno krivica, saj če ne bodo dobivali visoke podpore, tudi plačevali ne bodo zanj. Mislim, da je dovolj tri dolarje bolniške podpore na dan, kar znese \$90 na mesec. Vem, da je veliko članov, ki sedaj še toliko ne zaslužijo.

Velikokrat se je že dogodilo, da so druge podporne organizacije posnele kaj dobrega iz pravil S. N. P. J., zato jaz mislim, da bi nam ne škodovalo, če pogledamo v notranjost drugih organizacij in vpeljemo tudi od njih v našo, kar imajo dobrega. Hrvška zajednica iz Chicaga plačuje za dve leti in pol polno podporo. Kdor je zavarovan za \$1 na dan, dobiva toliko akosi dve leti in pol, potem pa \$5 na teden, dokler je bolan. Ako je zavarovan za \$2, dobi skozí dve leti in pol po \$2, pozneje pa po \$10 na teden, dokler ne ozdravi ali umrje. Priporočam, da bi se tudi pri S. N. P. J. izboljšalo, ako ne več vsaj toliko, da bi jednota plačevala za eno leto celo bolniško podporo, po enem letu pa polovično. Po mojem mnenju bi bila to tudi boljša agitacija za nove člane in mislim, da se bo večina članstva strinjala s tem nasvetom.

Zadnjič sem čital v Prosveti poročilo glede Književne matice, od katere imamo samo izgubo. Zato priporočam, da se opusti in se ne tiskajo prej druge knjige, dokler se sedanje ne spravijo s poti. Samo tiskati knjige pa skladata na kup, ne gre, ako se jih ne proda toliko, da se pokrijeje stroški. — Matija Debevec.

Chicago, Ill. — Samo eden dopisnik, v kolikor sem razpravo o pravilih jaz zasledoval, se je oglasil proti točki v sedanjih pravilih, ki prepoveduje gl. odbornikom vposljenim v gl. uradu in uslužbencem jednote pečati se s trgovino ali obrtjo za časa svojega službovanja v jednoti.

Veliko več grmenja proti tej točki pa je v ožjih krogih, ki se dosedaj še niso javno oglašili, razun na sejah gl. in upravnega odbora, ali pa indirektno v kakem dopisu. Pravijo, da je krivična, nepraktična, diktatorska, da omejuje osebno svobodo, da je protizakonita, in da se v praksi ne izpolnjuje. Torej — sklepajo ti ljudje — je bila ta točka sprejeta le proti nekaterim, a ne proti vsem odbornikom in uslužbencem. Konvencija jo bo gotovo dobila na razpravo. Mogoče bo padlo tudi nekaj ostrih besed. In potem dolga diskuzija. Če bom mogel s tem dopisom dati o stvari delegatom nekaj jasnosti, bo moj namen dosežen.

IX. člen sedanjih pravil, zadnji odstavek 18. točke na 31. strani se glasi:

"Poletje jednote službe ne sme noben gl. odbornik ali uslužbenec, ali člena itega, lastovati ali voditi kake obrti, trgovine ali industrijskega podjetja, če znaša njegova celotna plača \$35 ali več tedensko. Gl. odbornik, ki krši to točko prvih, preneha biti avtomatično gl. odbornik ali uslužbenec in njegovo mesto se izpolni kot določajo pravila".

Ta točka ni bila sprejeta brez debate na konvenciji. Bila je celó burna. Ali tisti, ki jo danes najbolj obojevajo, niso bili prav nič proti nji, ampak so zanjo glasovali, ali pa molčali.

Dopisnik iz Clevelanda meni, da naj se jo briše, ker je nesmiselna. Nič ni nesmiselna; celo prav na mestu je. Le njeno besedilo bi moralo biti jasnejše, da bi se ga ne tolmačilo tako kakor bo-

čejo nekateri, ampak v smislu sentimenta na združitveni konvenciji.

"Neki" delegat je na združitveni konvenciji v Clevelandu predlagal boljše točko kot je ta, ki je bila sprejeta in jo imamo sedaj v pravilih. Dobil jo je pri društvu, ki ga je izvolilo za delegata, in jo zagovarjal na konvenciji. Točka, ki jo je predlagal "neki" delegat (zapisniki konvencij S. N. P. J. poznajo delegate samo pod imenom "neki"), je bila sledeča:

"Uradnik ali uslužbenec v kateremkoli oddelku gl. urada S. N. P. J., katerih plača znaša \$1,500 ali več na leto, ne smejo biti zainteresirani direktno ali indirektno v kakršnokoli postransko podjetje, ki zahteva od njih bodisi stalno ali presledno finančno ali duševno delo. Iz te določbe so izzeti le posli kot nalaganje denarja v zemljiških ali stavbe, kupovanje bondov in delnic, intelektualna dela in soudeleževanje v takih ustanovah, ki služijo v družabne, kulturne, politične in prosvetne namene. Uradnik ali uslužbenec, ki se mu na podlagi določbe, predložene po kateremkoli društvu S. N. P. J., dokazi kršitev te točke, ima biti potom nadzornega odbora S. N. P. J. takoj odlovljen in njegovo mesto izpolnjeno kakor določajo pravila".

Vse kar bi odsek za pravila, oziroma konvencija, morala storiti, bi bilo korigirati besedilo. Če bi konvencija sprejela ta predlog, bi imela zaslugu, da ne bi sprejela druge točke z istim namenom, katero nekateri tolmačijo drugače kakor je bil sentiment konvencije. In to drugačno tolmačenje je bilo sredstvo za intrige in kritike.

Neki drugi delegat je v debati o tej nesprejeti točki dejal, da je podobna gotovemu avstrijskemu zakonu (imenoval ga je z imenom, ki pa se ga več ne spominjam in jo pobijal, češ, da je reakcionarna ali nekaj takega). Konvencija je sprejela točko, ki jo je on priporočal. Nič zamere radi tega. Bolje nekaj kakor nič.

Vzrok, da je prišla v pravila S. N. P. J., je bil "biznis", namreč privatni biznis glavnih odbornikov, ki so bili v enem ali drugem času vposljeni v glavnem uradu. Ni bilo to prvič, da se je delegacija uprta bizniškim interesom v jednoti. S. N. P. J. je imela z njimi že mnogo bojov, precej afer in neprijetnega posla. Ali dodobrega teh interesov ni nikoli iztrebila. Tudi če bi jih hotela, ne bi imela lahkega dela.

Ko se želja po privatnem biznisu v enem ali drugem odboru za nekaj časa polegla, namreč ko je bila po drugih članih odbora potlačena, je ob prvi priložnosti zopet buknila na površje.

Iz zgodovine slovenskih podpornih organizacij bi lahko citirali precej slučajev. Skušal jih bom nayesti le par najznejših.

Ko so bile meje centralnih držav Evrope po vojni zopet otvorene poštneju prometu, se je zopet lahko "pošiljalno denar in staro domovino". Za pošiljalce in menjalce denarja je prišla težev. Med vojno v centralne države ni bilo mogoče pošiljati denarja iz Amerike, razun v omejenih vsotah potom posredovanja ameriškega Rdečega križa. Po vojni je vsakdo, ki je le mogel in ki je imel v domovini svoje, poslal kako vsoto v pomoč svojim ljudem. V Nemčiji so bile pošljalne zveze razmeroma dobre, a ne v deželah bivše Avstro-Ogrske. V resnici je bila vsa pošljalna zveza v evropskih deželah v kaotičnem stanju. Rojaki v Ameriki so pošiljali leto ali dve, pa so dobili nazaj le majhen del poslane vsote s pripombo, da se naslovljenca ne more najti. Če si dobil za dolar sto kron, si jih mogoče dobiti čez nekaj mesecev 400, in tvoj dolar izmenjen v krono se je izpremenil v kvoder. Dobil si nazaj kvoder, če pa je naslovljenec tiste kronce po mesecih in par letih prejel, so izgubile dve tretjini ali mogoče celo tri četrtine vrednosti od časa, ko so bile poslane iz Amerike pa do časa, ko jih je dobil v roke. Sakarjeva firma in druge so tiskale posebne cirkularje, s katerimi so tolažile pošiljalce. Ti so dobili pisma od sorodnikov iz starega kraja, v katerih so jamrali, da denarja še niso dobili. Pisma so še nekako redko prihajala, a denarja ni bilo. Z denarjem so spekulirali v Nemčiji, v Ameriki, na Dunaju, v Zagrebu itd. Skoro vsi ameriški listi tujeoročev so bili polni oglasov: Pošiljajte denar svojcem v stari kraj! Pošiljajte denar sorodnikom! Milijone dolarjev je ostalo v rokah menjalcev, pošiljalcev in bank. Reveži tukaj in reveži tam so bili za toliko na škodi.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Dostanovljena 6. aprila 1904. Inšercij. 17. Junija 1904. z državni inšercij.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calnar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 193, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vegrich; urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK: Martin Zelenikar, predsednik, Box 276, Barborton, Ohio; Frances A. Teuchar, 2827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krifmančič, 13111 Benington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terčelj, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK: OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa. Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross Kans., za jugozapad. Frank Klan, Box 399, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor: Paul Berger, predsednik, 2633 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Richard J. Zavertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združitveni odbor: Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Joško Oven, 2625 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 4223 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POŠILJALCI — Korrespondence s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisrli na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenikar, Box 276, Barborton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašanja, oglas, narodna in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kljub tej situaciji se je v naši jednoti dogodilo, da so poslali denar pokojnih članov (posmrtnice) dedičem v stari kraj. Bilo je precej tisočakov. Ali denarja niso poslali direktno. Najprvo so trije vodilni člani gl. odbora organizirali agencuro za pošiljanje denarja in menjalnice. Potem so ti isti odborniki nakazali denar tej agencuri, torej sebi, z navodilom, da naj ga pošlje v stari kraj. Slo se je kajpada za "komišen". Bila ta stvar s stališča tolmačenja postav legalna ali ne — najbrž "legalna" ni bila — bila je z moralnega in etičnega stališča nepočtena. Ti odborniki niso videli interesov članstva, ampak svoj privatni interes. Oni niso poskušali koristiti sorodnikom pokojnih članov, ampak sebi. Še danes nihče ne ve, za koliko so bili dotični dediči prikrajšani valed zapoznitve izplačil in izmenjavanja. Kajti vaote so zastale nekje v Evropi ali kjerkoli že in njihova vrednost je ginila, tako da je bila že čisto majhna predno so jih dediči dobili. Najbrž so na škodi za več tisoč dolarjev. Gl. urad S. N. P. J. se ni nikoli potrudil dobiti podatke o razliki — to morda ni bila njegova dolžnost — prizadeti bivši gl. odborniki pa tudi niso dokazovali drugega kakor to, da je bila njihova agentura poštena in da je poslovala legalno in da so si vzeli samo provizijo od poslanih tisočakov. Ali čemu je bilo treba tako hiteti s pošiljanjem? Kako to, da je kar trem odbornikom prišlo na misel organizirati "pošiljalno agencijo"?

Ta afera je bila en vzrok, da je prišla v uvodu tega dopisa citirana točka v pravila S. N. P. J. A bili so tudi drugi vzroki.

Naprimer "mail order" biznis.

Pe teh eksperimentih bizniški duh še ni bil iztrebljen iz odbora S. N. P. J. Ko se taka reč enkrat zaje, je treba drastičnega sredstva, da se odpravi. Pravili so mi o načrtih v bližini urada S. N. P. J. Glavni delničar bi bil Čeh. Delničarji in člani direktorija bi postali lahko tudi gl. odborniki S. N. P. J. Ta banka v načrtu je imela načrt, da bo delala "biznis" s S. N. P. J. Ali z načrti ni bilo nič in dotičniki, ki so želeli postati bankirji, še danes niso. Nič nimam proti, celo želim bi, da bi bilo malo več naših rojakov med bankirji, pa manj med ručarji. Kdor se more priklopiti do bankirstva s svojo sposobnostjo, nadarjenostjo in "varčnostjo", čast mu! Nismo pa prav nič na škodi, če ne pustimo izrabiti svojih organizacij za lestvo, po kateri naj bi jaz ali kdo drugi prišel do bančnega ravnotežja, ali celo blagajnika, ali pa magari samo v direktorij.

Če imam odgovorno pozicijo v tem ali onem odboru, ki zahteva glavni del mojih paznosti in časa, bom škodoval organizaciji, ako bom postavil svoj privatni biznis pred interese organizacije. Škodoval bi ji toliko bolj, ako nisem trgovec, ampak le navaden branjevec, kajti tudi branjarje, bile kakršnekoli, zahtevajo časa in napenjanje možgan., da ostanemo vsaj branjeveci.

Slovenske podpore organizacije imajo z "businessman" slabe izkušnje. Kajti trgovci po naruri, to je nadarjeni trgovci, v odbore podpornih organizacij sploh silihi niso. Težave smo imeli le s salunarji, ne vsemi, ampak kot poklic so nam bili s svojim vplivom več v škodo kakor v korist. Imeli smo še posebne težave z odborniki, ki ne morejo misliti drugače kot korumpirano. In pa z drugimi, ki so hoteli izrabiti organizacijo le za sredstvo, ki naj jim pripomore do prosperitete. Neka podporna organizacija je imela člana, o katerem je tisoče ljudi mislilo, da je nadarjen, prosvetajoč bankir, spreten trgovec in premeten politik. Bil ni ne to ne ono. Spekulacije, nepremišljene spekulacije so ga ugonobile, da ni ničesar ostalo od njegovega premoženja in slovesa. Organizacija, v kateri je bil dolgo časa njen najvplivnejši član, pa je bila na škodi, bila ta škoda gmotna ali moralna ali oboje.

Radi nagona povprečnega človeka po obogatenju je imelo še mnoge organizacije drage izkušnje a svojimi odborniki in odbori. Posebno unija. Ni star slučaj, ko so odborniki neke konservativne unije posodili sebi gotovino unije, če se ne motim par sto tisočakov, in ustanovili z njo svoje industrijsko podjetje. Članstvo se je uprlo, zadeva je bila tirana pred sodišče, in unija je trpela gmotno in moralno.

Tudi v ameriški vladi imajo že oddavna neprilike z bizniškimi člani kabineta in drugimi visokimi uradniki. Ko so bili razkriti škandali in Hardingovega kabineta, ko je korupcija zasmrdela po vsi deželi, so tisti, ki brskajo po postavah, našli zakon, ki prepoveduje članom kabineta približno isto kar prepoveduje 18. točka v IX. členu pravil odbornikom S. N. P. J. Na to postavo so bili v Washingtonu čisto pozabili — pozabili so zato, ker imajo vlado v rokah interes, kakršni ne marajo za take postavne. In nikogar ni, ki bi jo uveljavil.

Med vojno je imela ameriška vlada (še bolje — ljudstvo) neverjetno slabe izkušnje z bizniškimi patrioti, ki so delali za domovino brezplačno, oziroma za (Dalje na 6. strani.)

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Junij 30-25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NAPREJ ZA SLOVENSKO NARODNO PODPORNO JEDNOTO!

"Pomagaj si sam, pa ti bo pomagano," pravi slovenski pregovor. Če znamo tolmačiti pravilno ta pregovor, tedaj se moramo zavedati, da se moramo organizirati, če si hočemo pomagati.

Posameznik je kaplja na veji. Bojevati se ne more proti nepravilnosti in zlu, ki izvira iz sedanjega krivičnega gospodarskega sistema. Ako je pest ljudi obogatela tako, da je zaslužila druge ljudi, ni s tem dokazano, da lahko vsi ljudje postanejo kapitalisti. To so izjeme, ki potrjuje pravilo, da se moramo organizirati, ako hočemo biti močni, si izboljšati svoj položaj in zapustiti svojim potomcem boljše razmere, kot so bile, ko smo se mi rodili.

Slovensko narodno podporno jednota tvorijo v ogromni večini delavci. Lahko rečemo, da jih je 99 odstotkov v nji. Med ameriškimi Slovenci je pa približno 95 odstotkov delavcev, to je ljudi, ki si s svojim umskim ali ročnim delom služijo svoj vsakdanji kruh. Tisto majhno število slovenskih malih obrtnikov in farmarjev, ki morajo trdo delati, da se vzdržijo na površju, ne moremo drugam šteti kot k delavnemu ljudstvu.

Na teh 95 odstotkov apelira Slovenska narodna podporna jednota, da se zavedajo, da so delavci, da se ji pridružijo in sprejmejo njena načela in cilje.

Potreba je, da teh 95 odstotkov ameriških Slovencev spozna, da imajo od sadov njih dela drugi koristi. Kajti če se ne združimo in organiziramo, smo slabi in šibki. In kakor so potrebne za produktivne sloje druge organizacije—politične in strokovne—tako so nam potrebne gospodarske organizacije, med katerih spada Slovenska narodna podporna jednota.

Res je, da imamo dvoje zdravih rok, zdravo pamet, da mislimo in ustvarjamo vedno nove produkte za človeško družbo.

Koliko časa pa bomo zdravi? Dokler nas ne zadene nesreča ali pa položi bolezen v posteljo. Zadene nas lahko tudi smrt.

Kaj pa z nami in našo družino, ako nas zadene nepričakovana nesreča, bolezen ali celo smrt, če nismo člani dobre podporne organizacije?

To vprašanje si naj vsakdo zastavi, ki ni član Slovenske narodne podporne jednote. In dobil bo najbrž odgovor: Če zbolim bom siromak. Imel ne bom denarja za zdravnika in zdravila. Hišni gospodar me lahko postavi na cesto, ako mu pravočasno ne plačam stanarine. Ako umrjem, bo ostala moja družina brez sredstev in v revščini.

Slovenska narodna podporna jednota zavzema med slovenskimi podpornimi organizacijami eno vodilnih mest. Ako pomislimo, da je S. N. P. J. stara komaj malo nad dvajset let in da so bile pred njo ustanovljene že druge podporne organizacije, kljub temu je pa najmočnejša po članstvu, tedaj je jasno kot beli dan, da je bila ustanovljena na zdravni podlagi, z dobrim programom in jasnimi ciljem.

Najhujši nasprotnik delavnega ljudstva je neveda. Vsi elementi, ki žele, da se ohrani neveda med ljudstvom, se besno zaganjajo v Slovensko narodno podporno jednota od njene ustanovitve do današnjega dne. Ti napadi so najboljši porok, da je Slovenska narodna podporna jednota na pravem potu in da ustvarja pogoje in razmere, da se slovensko delavno ljudstvo v Ameriki strga z verige, na kateri ga hočejo obdržati priklenjenega ljudje, ki se prehranjujejo zelo dobro s tem, da širijo nevedo in zakrivajo resnico.

Odkar postoji Slovenska narodna podporna jednota je vsakdo, ki je bil njen član, prejel vse, kar mu je šlo, ako ako se je ravnal po pravilih in so bile listine pravilno izpolnene.

Zato pa bratje in sestre na agitatorično delo! Naj nasprotniki Slovenske narodne podporne jednote bruhajo žveplo in kličejo peklo nanjo, omajali je ne bodo, dokler boste stali na straži. Naprej, dokler ne pridobimo vsega ameriškega slovenskega delavnega ljudstva zanjo! Na vsak napad na Slovensko narodno podporno jednota odgovorite s pridobivanjem novih članov in članic. To bo najboljši odgovor prijateljem teme in nevede, ki so jeze zeleni, ker napreduje Slovenska narodna podporna jednota.

SLIKE IZ NASELINA

Crivitz, Wis. — Redko se vidi poročilo iz teh krajev. Mislim, da tudi ni potrebno posebej omenjati, kako se godi ubogemu trpinu. Kakor vsi delavci, tako imamo tudi farmarji trd boj za obstanek.

Dasi smo raztreseni po pet, najst in še več milj naokrog, vendar na društvenem polju ne zaostajamo za drugimi. Pred letom smo se spravili skupaj in ustanovili društvo "Kmečka naprednost" št. 537 S. N. P. J., na katero smo danes upravičeno lahko ponosni.

Ugibali smo, kako bi pomagali društvu do lepšega napredka in izboljšali društveno blaginjo. Zato smo sklenili, da priredimo piknik dne 5. julija, kateri se je tudi vršil pri rojaku Schafferju. Tedaj smo tudi obhajali obletnico našega obstanka društva št. 537. Dasi, kakor sem že prej omenil, so nekateri oddaljeni po petnajst milj in še več, vendar so se vsi udeležili zabave, kar nam najboljšje dokazuje, da se članstvo zaveda svojih dolžnosti, kadar gre za skupno korist. Vse to tudi dokazuje, da nam je zagotovljen ne samo obstanek temveč tudi napredek v bodočnosti.

Zato me pa veže dolžnost, da se zahvalim vsem udeležencem za njih požrtvovalnost in finančno pomoč. Posebno se zahvaljujem rojakom iz Milwaukeeja, kateri so nas obiskali in se udeležili proslave ter nam tako pomagali do boljšega uspeha. Iz tega se razvidi, kako je naša dobra organizacija S. N. P. J. povsod priljubljena.

Rojakom svetujem, da pristopite pod okrilje naše matere S. N. P. J., ki skrbi za vsakega svojega člana v slučaju nesreče. Bratski pozdrav vsem članom S. N. P. J. in zavednim rojakom. — J. Lach, tajnik.

Hackett, Pa. — Novega ni kaj počrati, ker tukaj po pravici rečeno kar vse spi in delavci še najbolj trdno. Vsekakor se naši izkoriščevalci trdno organizirajo proti nam, bolj kakor mi proti njim. Radoveden sem, kdaj bodo delavci skupno delovali in se združili kot so se oni proti nam. Daleč smo še od tistega časa.

Vzemimo za primer rudniškega operatorja. Če eden ne more ustrahovati delavca, pride drugi na pomoč, tako da gotovo delavca potlačijo. Če pa slučajno kdo izmed delavcev pade v nesrečo in ne po lastni krivdi, mesto da bi mu priskočili na pomoč, ga še rajši zavidajo in še globoče potopijo.

Slovenska narodna podporna jednota je v resnici bratska organizacija. Obžalovanja vredno pa je, da se med člani vendar še dobijo, ki se ne držijo tega bratskega načela. Ne držijo se jednotinih principov, ne pravil, pač pa se čisto pripeti, da rujejo drug proti drugemu. Zato je pač dosti dokazov, ki značijo, da med delavstvom ni sloge kakršna bi morala biti, na v eni ne v drugi naselbini.

Na seji, ki se je vršila dne 12. julija smo pri društvu št. 90 izvolili delegata, da nas bo zastopal pri konvenciji. Člani ste naproseni, da se vsi udeležite seje, ki se vrši dne 9. avgusta v S. N. D. na Hackettu ob osmih dopoldne. Ukrepali bomo in dali navodila našemu delegatu, zato vsi na sejo.

Obenem naznam članom, da kdor ne bo plačal asesmenta do 25. v mesecu, bo suspendiran. Kdor ne plača asesmenta na seji, ki se vrši vsako drugo nedeljo, ima priliko za poravnanje tretjo nedeljo, ko bom pobiral v svojem prostoru predpoldne. Prosim, da to upoštevate. — Frank Pernishek, Finleyville, Pa., Box 56a.

Newton Falls, Ohio. — Ko ravno pišem za spremembo naslova, naj omenim ukajenje razmere. Mogoče bo koga zanimalo, ker vem, da je tudi nekaj Slovencev, ki imajo tukaj kupljene lote. Tu je lepa okolica in mesto se širi na vse strani. Cesto pridno popravljajo. Delo je tukaj vsaki dan, plača pa po 44 centov na uro. Oni, ki delajo od kosa, zaslužijo do \$1 na uro. Za delo na cesti je plača po 40c na uro.

Slovencev je tu jako malo, je pa precej Hrvatov in največ Slovakov. Kjer so Slovaki, je gotovo tudi cerkev, kajti Slovaki se tudi za svojo lastno stanovanje

toliko ne zanima kakor za "knjazovo"? Pozdrav! — John Copl, Bentleyville, Pa., 467.

Clinton, Ind. — V naši naselbini marsikaj kakor raki — nazaj. Vse je nekako poparjeno in žalostno, ne vem, kaj je vzrok. Ali je nezaposlenost? Vročina? Morebiti ljudje žalujejo, ker smo čitali, da je bil sveti Peter v Rimu okraden? Navadno se v svetem letu delijo odpustki in letos jih je bil deležen sveti Peter. Ko smo pa zopet čitali, da so nespodobne tatove izsledili, je pa to zopet razveselilo nekatere ljudi. Božjim agentom pač vedno bog pomaga.

Pred časom je bilo meni ukradenih kar pet galonov "ta kratkega". Nič več nisem slišal o njem. Pa naj še kdo reče, da bog ni pravičen. Nezaposlenost imamo kar v veliki meri. Jaz mislim, da je društveni tajnik najbolj zaposlen s izdajanjem prestopnih listov. Sedaj ni nič čudnega, ko slišimo toliko vesti o nevihtah in grmenju, ko je taka vročina. Saj je še pri društveni seji včasih slučajno kako grmenje.

Naznanil bom še zanimivo novico, kakoršne še ne pomnim v Clintonu po svojem dvajsetletnem tukajšnjem bivanju. Dne 29. junija je namreč obhajal petdesetletnico svojega zakonskega jarma Martin Cesar s svojo soprogo Marijo, oba v starosti osemdeset let. Stvar je bila zanimiva in je potekala v popolni zadovoljnosti. Naslednjega dne sem vprašal starega ženina, kako je zadovoljen z nevesto. Odvrnil mi je: "Sem mislil, da bom kaj prebral, ali imam ravno to kakor prej." Želim jima še nadaljno srečo in zadovoljnost.

V konvencijo se ne bom utikal, ker vem, da je že dovolj nasvetov v glasilu. Prišel sem tudi k večji organizaciji kar ponevedoma že leta 1860. Takrat mi je bilo zagotovljeno, da sem dedič nebeskega kraljestva. Upam, da mi čitatelji ne bodo zamerili, ker je že navada, da vsak po ta večji grabi. Znamo mi pa še ni, ali dobim popolnoma kak kos nebeskega kraljestva v svojo last ali bom mogoče samo za pisker držal, kadar bodo prismojenega kuhali, tko kar tukaj v Clintonu.

Prej kot bom imel kaj posla z nebesko dedščino, se bom poslovil od vseh bratov in sester S. N. P. J. in S. S. P. Z. ter poklical na piknik društvo "Skala" št. 50 S. N. P. J. in društvo "Premogar" št. 16 S. S. P. Z. ter druge sosede društva. Srečno! — Jacob Krainz.

Cleveland, Ohio. — Že več let je minilo, odkar se nisem oglašil v Prosveti, a vsakega molčanca je enkrat konec. Torej naj opišem malo klevelandske razmere. Največja slov. naselbina v Ameriki gotovo marsikoga zanima, kako živimo tukaj, kakšne so delavske in druge razmere. Dela se srednje, plače so pa bolj niške, kot po večina drugih krajev, tako, da oče več otrok ne more pošteno preživeti družine, čeravno vsak dan dela in ako je vse pri družini zdravo. Ako se vtihotapi še kakšna bolezen ali druga nepravila, se že ve, kaj pride pri taki družini.

Na društvenem polju prav dobro napredujemo, posebno društva, ki spadajo k S. N. P. J., katerih je tukaj v Clevelandu in okolici, če se ne motim, osemnajst. Vsa ta društva razen dveh štejejo po sto do šeststo članov, tako da vsa ta društva štejejo skupaj približno štiri tisoč članov. In še vedno novi pristopajo. Tu se vidi, da vsa grda konja od strani sovražnikov naše S. N. P. J. nič ne zaleže. Mi in naša jednota gremo naprej. Zdi se mi, da kadar nas blatijo, kot posamezne člane ali glavne odbornike, da nam delajo s tem dobro reklamo, ker vedno dosti bolj napredujemo kot pa oni. To pomeni, da stoji S. N. P. J. na trdnj podlagi. Privoščim jim še nadalje to veselje, ker nam ni prav nič v škodo, ampak v korist.

Razen podpornih društev, ki spadajo v razne organizacije, imamo tudi več pevskih društev, na čelu jim mešan pevski zbor "Zarja". Imamo več dramskih društev; med temi se najbolj odlikuje društvo "Ivan Cankar", ki prireja najbolj zanimive igre na odru lepega Slovenskega narodnega doma. Imamo dva socialistična kluba in tri cerkve, tako da kdor je vnet za molitev, lahko svobodno moliti tudi štirinajst dni skupaj. Imamo pa še nekaj,

ŽARKOMET

Pravtvarjanje ljudi v opice.

Washingtonski delavski tednik "Labor" je prinesel karikaturu o ljudeh in opicah z besedilom: "Najuro je vzel milijon let, da je naredila iz opice človeka, toda modernega delodajalca vzame tri minute, da naredi iz človeka opico."

Karikaturist ima v mislih tiste delavce, ki se puste zapeljati v kompanijsko unijo, skebanje itd. Ti so potem opice.

Omenjeni delavski list je porabil popularno zmoto, katero nasprotniki resnice že 75 let, posebno pa zdaj, s takim veseljem podtikajo evolucionistom. Človek ni prišel iz opice. Trditve znanstvenikov pa je, da človek in opice izhajajo iz skupnega prednika, kateremu je dal H. F. Osborn ime "propliopithecus."

Toda nevedni, nezavedni in zapeljani delavci, ki pomagajo kapitalistom izkoriščati svoje brate delavce, niso edini ljudje "pretvorjeni v opice". Ljudje puhlih glav, ki mislijo, da so silno modri, če smešijo zagovornike resnice s "potomci opic" — med Slovenci jih vidimo okoli "Ameriške Dnevne"; franciškanskega glasila in glasila K. S. K. J. — tudi spadajo v to kategorijo potegnencev. Primerjati jih z opicami bi bilo žaljenje opic. To so enostavno potegnenci, ki so v sedmem letu prenehali misliti.

Dobre novice iz Jugoslavije.

Pavle Radič in še trije republikanci so prišli v Pašičevo vladno. Hrvaška republika je zdaj zagotovljena!

Resnico so vedno topli.

Oh, ljuba resnica, koliko trpiš na tem svetu! Kako te preganjajo in tlačijo v tej solzni dolini! V Daytonu, Tenn., te bica množica neuehnenih ljudi in postavili so te pred poroto, ki te sploh ne razume. Porotniki verjamejo različnim biblijam in tebe, resnica, imajo za veliko grešnico.

Pri nas v South Chicagu ni nič bolje. Ljudje, ki so podložni franciškanskim patrom, so izbrali poroto, ki ima nalogo, da vzame življenje ljubi resnici, katero zagovarja delavec Frank Gorenc. Brat Gorenc je izvršil "grozen zločin" s tem, da ne veruje v franciškansko biblijo. O-

kar nimajo v vsakem kraju, in to je Slovenska delavska zadruga, zveza, katere lastuje že štiri prodajalne v Collinwoodu, eno v Clevelandu na St. Clair ave. in eno pa v Lorainu, Ohio. Ker je podjetje skupno delavsko, neglede na politična ali verska prepričanja, podjetje za izboljšanje na gospodarskem polju, vsak, kdor je delničar ali odjemalec, koristi prvo sebi in drugo pa vsem skupaj.

Vabim vse delavce v Clevelandu, Collinwoodu in Lorainu, da pristopijo k temu delavskemu podjetju kot delničarji in odjemalci, to vse v vašo lastno korist. Vsak delavec bi moral vedeti, kje je njegovo mesto in katero podjetje bi moral podpirati. Slišal sem marsikoga, ko se je pritoževal, kako ga ta ali oni privatnik preziva, ko je obogatel, in ga je tudi on podpiral. Prej mu je bil dober, ko je bil še revež, sedaj pa je ošaben! Pri zadrugi zvezi vas ne bo nikdo preziral; v potrebi in krizi dobi te tudi kredit. Posebno brezmišelnost se mi vidi, ko nekateri podpirajo kapitalistična podjetja, pri katerih nimajo tudi za en cent kredita. Delavci, vaše mesto je v delavskih zadrugah podjetjih! Vabim vse delničarje Slov. delavske zadrugne zveze v Clevelandu, Collinwoodu in Lorainu, da se udeležijo polletne delničarske seje, ki se vrši v nedeljo dne 26. julija v S. N. D. v Lorainu, Ohio. Slovenska naselbina Lorain je prijazna in na lepem kraju, z lepim narodnim domom, in ker ima skoraj vsak delničar iz Clevelanda ali Collinwooda sorodnika, prijatelja ali znanca, pa naj se vsak odloči v nedeljo 26. julija v Lorain na obisk in obenem na delniško sejo.

Na svidenje v nedeljo 26. julija v lepi slovenski naselbini v Lorainu, Ohio. — A. Jankovič.

Fly Creek, N. Y. — Razmere po tuk. farmah so še precej povoljne. Na polju še precej dobro

Kaj pa ponarejeni "bogci"? Trunk postaja šaljiv. Tudi on je podčrtal priljubljeno Majkovo publico, da socialisti, svobodolasci in druge take zyerine ljubijo dolarje, na katerih je napis "In God we trust".

Če bi bil Trunk dosleden, bi moral omenjeni napis obsoditi kot blasfemijo. Pravilnejši napis bi bil "In gold we trust", kajti brez zlata ni denarne vrednosti, pa naj vlada zaupa tudi v sto Bogov. V besedi God torej manjka črke "I" in potem bi bila namera.

Ker pa je g. Trunk šaljiv, še jaz. Koliko bi Trunk dal na mernik "bogcev" dolarjev, če bi bili ponarejeni, iz svinca, čeprav bi bil na njih napis "In God we trust"?

In koncem konca — in which God we trust? Mohamedanci imajo tudi boga.

Čudna pota.

Cenjeni K. T. B.! Članica našega društva je šla v Rim brez potnega lista. Ali ni kršila pravil? — Član 15 let.

Je že dobro! Članica, ki gre v Rim, ne potrebuje podpore. — K. T. B.

Dogodek št. 130.—Zadnji dogodek.

V naši vasi v starem kraju je imel gostilničar zelo lepo hčer, v katero se je bil zaljubil med drugimi tudi gospod kaplan. Ko je šla enkrat k njemu k spovedi, jo je izpraševal take reči, da mu ni mogla odgovoriti, nakar ji je rekel, da mora iti k njemu v farovž, če hoče dobiti odvezo. Deklece je res šlo. Ko je bila enkrat v sobi, je kaplan vrata zaklenil in začel punco siloma poljubljati. Deklica se je tako ustrašila, da je zajokala na glas. To je bilo tudi kaplanu preveč in pustil jo je iz sobe, toda zažugal ji je, da ne sme nikomur povedati, drugače ne bo srečna. Rečica res ni imela sreče. Čez deset let je umrla. — Članica S. N. P. J., Broughton, Pa.

S tem je zaključeno priobčevanje dogodkov, ki so bili poslani tekom kontesta in katerih pisci so se držali pravil. Jutri bodo priobčena imena treh kontestantov, ki so poslali najboljšo dogodke in ki dobe nagrado. — K. T. B.

kaže, samo sena bo po nekaterih krajih hodilo bolj pičlo. Dežja imamo tudi dosti, da nam ni treba moliti zanj kakor v Coloradu.

Naše društvo "Osego Farmer" št. 457 v resnici dobro napreduje. Še ni bilo letos mesečne seje, da bi ne imeli po par novih kandidatov in tudi za prihodnjo sejo imamo dva. Le tako naprej, rojaki, da bomo vsi enkrat skupaj, ker v združenju je moč. Tudi naša organizacija S. N. P. J. je ena najboljših jednot za nas vse, ki smo delavskega sloja.

Imeli smo veselico dne 4. julija, ki se je še boljše obnesla od prve. Ljudstva je bilo dosti; vsak je bil vesel in dobre volje, čeprav nam je mal "kiša padala" po glavah. Pa se dosti nismo ozirali nato! Lepa hvala vsemu občinstvu, ki ste se udeležili veselice. Uljudno vabim vse rojake tu okrog, da se udeležite naše prihodnje veselice, ki se bo vršila 1. avgusta, to je v soboto zvečer, v ravno istem prostoru kot prejšnje. Začetek veselice je ob 6. zvečer. Vstopnina bo \$1 za vsakega moškega, za kar je prosto postrežbo, za mladino pa sladoled. Za lačne želodce dober "peršut", topla kava, kar skrbi veselični odbor.

Nikar ne mialite, rojaki, da naše društvo prireja veselice, da bi kaj pripomogli onim, ki so šli gledat v Rim, kako dolge makarone požira svet! Oče, naše društvo si je zabeležilo, da si čimprej postavi svojo dvorano. Zato nam ne kaže drugega, kot bolj pogosto prirediti veselice, da malo boljše okrepčamo finančno v naši društveni blaginji. Vsi na svidenje 1. avgusta zvečer v Fly Creek Valleyju pri Mike Selanovem sosedu. — Pavliha.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Oficijelna naznanila S. N. P. J.

Krajevnim društvom in članom S. N. P. J. v pojasnilo.

Izredni seji celokupnega gl. odbora je bilo predloženo vprašanje volitev delegatov za osmo redno konvencijo. Glavni urad je namreč prejel več pritožb, v katerih člani raznih društev trdijo, da so bile volitve nepravilne. Pri nekaterih društvih se je gotovim članom odrekala pravica do kandidature pod pretvezo, da društvo ni zadovoljno s članovo preteklostjo ali pa da so pod obtožbo; ponekod so volili za člane, ki so na bolniški podpori in niso imeli pravice priti na sejo za časa volitev; pri enem društvu je bil izvoljen celo suspendiran član. Informirani smo tudi, da se je enemu članu reklo da ne sme kandidirati, ker je prišla taka odredba iz gl. urada. In gl. odbor je na to zaključil, da se v informacijo vsem društvom in članom priobči v službenem glasilu sledeče:

1. Glavni urad niti seja gl. odbora nima pravice soditi, kdo je pravilno izvoljen delegat in kdo ni, ker ta pravica pripada samo konvenciji. Torej bo konvencija o tem sodila.

2. Delegat za redno ali izredno konvencijo sme biti vsak član ali članica S. N. P. J., ki je zmožen čitanja in pisanja in ki je član jednote najmanj eno leto in član omenjenega društva za najmanj tri mesece do dneva, ko se vrše volitve. Glasom te točke se ne sme torej nobenemu članu jemati pravice do kandidature, če je isti dobrostoječ in se sme udeležiti društvene seje ob času volitve delegata. Suspendiran član se ne smatra kot dobrostoječ in ne more biti kandidat. In bolni član, ki se po pravilih ne sme udeležiti seje, tudi nima pravice do kandidature razen, ako ga je društvo iz kakega drugega vzroka pozvalo uradno na sejo. Če je član pod kako obtožbo, ki se ni rešena, pa obdolžitev proti njemu ni taka, da bi moral biti tudi suspendiran, oziroma ni bil suspendiran niti začasno, ima popolno pravico biti kandidat. Ravnotako ima pravico do kandidature tak član, kateremu se mogoče podtika kakne nepravilnosti z ozirom na društvo ali jednoto, pa se ga ni nikoli obtožilo in poklicalo na odgovornost pred razsodiščem po pravilih S. N. P. J. ter se mu dokazalo krivde.

3. Krajevna društva se pozivljajo, da vzamejo ta pojasnila v poštev. Če je katero društvo izvolilo delegata nepravilno, ima čas to popraviti še ta mesec, s tem da skliče izredno sejo, razveljavi prejšnje volitve ter voli delegata ponovno. Drugače se pa naj društvo pripravi na posledice. Nepravilno izvoljeni delegat ne bo priznan na konvenciji in tako lahko pride, da katero društvo ne bo zastopano na konvenciji pa čeprav ima po številu članov pravico do delegata in ga je tudi izvolilo. Poleg tega, da bo njih delegat poslan domov, — kar gotovo nobeno društvo ne želi — bo moralo društvo tudi samo nositi stroške. Jednota plača vozne stroške in dnevnice samo tistim članom, ki so izvoljeni pravilno in ki so na konvenciji priznani. — Vincent Cankar, gl. predsednik.

SKLICANJE OSME REDNE KONVENCIJE S. N. P. J. IN VOLITVE DELEGATOV.

Pravila, ki jih je sprejela združitelna konvencija, vršča se meseca septembra 1921 v Clevelandu, O., in ki so sedaj v veljavi, določajo, da obdržava Slovenska narodna podpora jednota redno konvencijo vsaka štiri leta. In ker bo meseca septembra t. l. štiri leta, odkar smo imeli zadnje konvencijo, moramo letos zapeljati glavno zborovanje ali konvencijo, da zadostimo določbam pravil.

Društvom in članstvu torej službeno naznanjamo sledeče:

1. Osmo redna konvencija Slovenske narodne podpore jednote se prične drugi ponedeljek meseca septembra 1925 ob deveti uri zjutraj, v Slovenskem narodnem domu, 424—10th St., Waukegan, Ill.

2. Konvencija sestoji iz pravilno izvoljenih delegatov in glavnih odbornikov ter odbornikov za pravila.

3. Konvencija je poleg referenduma najvišja upravna in prizivna oblast, ki ima pravico spreminjati pravila in veljavno sklepati v vseh zadevah jednote.

4. Vsako društvo, ki šteje od petdeset do dvesto članov, sme poslati enega delegata. Ona društva, ki štejejo manj kot petdeset članov, se smejo združiti v svrhu dosege potrebnega števila članov, da lahko pošljejo enega delegata skupno. Za volitve velja tisto število članov, ki ga ima društvo v mesecu, v katerem so volitve.

5. Sposobnim za delegata je po pravilih le tisti član (ali članica), ki je zmožen čitanja in pisanja in ki je član jednote najmanj eno leto ter član društva najmanj tri mesece do dneva, ko se vrše volitve delegatov.

6. Volitve delegatov bodo skoli čeli mesec julij t. l. in se morajo vršiti na društveni seji. Nominiranje ali predlaganje člana za delegata mora biti javno, volitve pa tajna. Kadar sprejme nominacijo več članov, odločuje nadpolovična večina oddanih glasov. Če noben kandidat ni dobil nadpolovične večine, morata iti v ožjo volitev tista dva kandidata, ki sta dobila največ glasov. Tisti kandidat, ki prejme največ glasov, je izvoljen za delegata, in tisti, ki je dobil največ glasov za njim, je njegov namestnik.

7. Dnevnice in vozne stroške delegatov in gl. odbornikov plača jednota, toda kdor se vozi v spalnem vozu, mora trpeti sam razliko, ki nastane na voznini. Vsak ima pravico položiti račun samo za navadno vožnjo od društvenega sedeža pa do mesta, kjer se vrši konvencija, in to od dneva odhoda pa do dneva povratka.

8. Društveni tajniki morajo poslati imena in naslove izvoljenih delegatov gl. tajniku do petnajstega avgusta, da jih ta objavi v glasilu. Društva, ki ne izvolijo delegata v času, ki je določen v 6. točki tega naznanila, ne bodo imela pravice do zastopstva na konvenciji.

Matthew J. Turk, gl. tajnik.

RAZPIS IZREDNEGA ASESMENTA ZA KONVENCIJO.

Izredna seja gl. odbora, ki se je vršila 20. in 21. julija t. l., je razpravljala med drugim tudi o pokritju stroškov osme redne konvencije S. N. P. J., ki se vrši meseca septembra t. l., in je končno prišla do zaključka, da je izredni assement v upravni sklad neizogiben, ker je upravni sklad izčrpan in redni assement ne pokrije vseh stroškov, ki so v zvezi s konvencijo.

Izredni assement znaša dolar in pol na člana, katerega je pa treba plačati v treh obrokih, in sicer meseca avgusta, septembra in oktobra po petdeset centov. Ta izredni assement mora plačati vsaki član — novi člani in članice, ki so zavarovane samo za posmrtnino, so med temi všteti. Po pravilih tajnik krajevnega društva ne sme vzeti rednega assementa, ako član ne plača izredni assement. Društva kakor tudi tajniki naj vpoštevajo to naznanilo in naj pričnejo pobirati ta izredni assement že prihodnji mesec, to je avgusta.

Nadalje je seja ukrepala tudi o deficitu v bolniškem skladu, ki je vedno večji. Izredni assement v \$3 razred dnevne bolniške podpore ostane do preklica še nadalje \$1 mesečno. V razred \$4 dnevne bolniške podpore je po vsled vedno in vedno naraščajočega deficita gl. odbor prisiljen izredni assement povišati in sicer od \$2 na \$5 mesečno in sicer do preklica; ta izredni assement v razred \$4 bol. podp. se prične s 1. avgustom. Ta izredni assement — v razred \$3 in \$4 dnevne bol. podp. je razpisan toliko časa, dokler se ne nabere dovolj rezerve, kot zahtevajo pravila. V razred \$5 ni več izrednega assementa, ker ni nobenega člana več v tem razredu.

M. J. Turk, gl. tajnik.

BRZOVLAK SKOČIL IZ TIRA.

Williston, N. D. — Štiri milje zapadno od tukaj je skočil brzovlak na železnici Great Northern s tira. Štirje vozovi so zapustili tir. Poskodovan ni bil nihče. Pomozni vlak je takoj odpeljal na lice nesreče, da odpravi ovire s tira. Promet je bil ustavljen več ur.

ZDRAVNIŠKI NASVETI

Piše dr. F. J. Kern.

Ošpice. (Measles.)

O ošpicah prevladuje splošno mnenje, da jih morejo dobiti samo otroci ter da je to otroška bolezen. V resnici imajo ošpice večina otroci. Starejši jih pa skoro nikoli nimajo, in sicer zato, ker so jih imeli že v mladosti. Ošpice obiščejo človeka namreč le enkrat v življenju.

Ošpice same na sebi niso smrtno nevarne. Umrljivosti pri ošpicah ni kriva ta bolezen sama, temveč bolezn, katere si bolnik radi svojega oslabiljenega zdravstvenega stanja med ošpicami ali po ošpicah nakopije. Zelo rada sledi ošpicam pljučnica. Izmed bolnikov, ki imajo te bolezn v kratkem presledku, jih umre dobra tretjina. Dasi ošpice same niso smrtno nevarne, pa je znano, da skrajšajo življenje.

Simptomi ošpic so lahko opazljivi. Bolnik, ki je že okužen, čuti prehlad v glavi. Začne kihati, teče mu iz nosa, solzijo se mu oči in trepalnice postanejo rdeče in mogoče tudi zatekle. Bolnik začne kašljati in ima nekaj vročice. Ti simptomi kažejo začetek bolezn.

Pozneje se poslabša apetit in bolnik čestokrat sili bljuvati. Jezik mu postane kosmat, a ne moker. Usta in grlo sta rdeča. Na višini spodnjih koščnikov ob licih se prikažejo rdeče pike, ki imajo v sredi modrikasto bele pikice. Te pike so znane kot "Koplikove pike". Te hoče videti vsak zdravnik, ako sumi, da ima bolnik ošpice. Vročina in simptomi postajajo vsak dan slabši, dokler ni bolnik prav zelo bolan. Okoli četrtega dne pa se prikažejo na koži izpuščaji.

Doba bolezn pred izpahnjem je najnevarnejša glede nalezljivosti. Če je bolnik tekom te "katarne dobe" hodil med družbo, je brezdvoma okužil druge. Za nalezenje zadostuje samo, da je zdrav človek v isti sobi z bolnim.

Zrak in sonce hitro uničita bakterije ošpic. Glede teh bakterij je dobro, da se jih ne more prenašati po obleki, svinčnikih, posodi, hrani ali grlih, ker imajo jako kratko življenje. Nevarna je torej direktna bližina bolnika.

Približno štirinajst dni po okuženju in štiri dni po nastopu prvih simptomov, se prikažejo izpuščaji, in sicer najprvo na čelu ob robu las. Majhne pikice rastejo od dne do dne in tvorijo cele grozde različne velikosti. Pikice so dvignjene nekoliko nad kožo ter se jih lažje čuti s tipanjem kakor pa opazi z očmi. Ob istem času zateče nekoliko ves oblaz. Izpuščaji se nato razširijo na prsa, pas in nazadnje na roke in noge. Koža zateče najbolj na obrazu in najmanj na rokah in nogah. Na telesu so pa izpuščaji najgostejše posejani. Nekaj dni po nastopitvi pa začnejo izpuščaji bledeti in izginjati. Vročica se zmanjša in tudi drugi simptomi izginejo. Koža se oluščiči in drugi teden prične bolnik okrevati.

Ošpice so le zelo redkokrat smrtno nevarne otrokom nad štirimi leti. Za jetične otroke in otroke, ki trpe na mehkokostnost in na splošno oslabeledosti, pa so ošpice nevarne.

Ako ima mati med porodom ošpice, je otrok navadno rojen z njimi. Ako jih je pa mati imela med nosečnostjo, pa je otrok varen pred njimi več mesecev. Pozneje imajo taki otroci ošpice le v jako mali obliki.

Ker je bolnik z ošpicami jako podvržen prehlajenju in tako pljučnici, vnetju sapnika in jetiki, je jako važno, da se bolnika varuje pred prepihi. Zavživati sme le lahko hrano in pitje najmanj štiri kozarce vode na dan. Enaka pažnja se mora izvajati tudi tekom okrevanja.

EVAPORIRANO MLEKO JE I-MELO 9% KIKA.

Fort Wayne, Ind. — Za dvajset tisoč dolarjev "evaporirana mleka" z znamko iz Buffala, N. Y., in namenjeno v Chicago je bilo pridržanega od krajevnih suhaških agentov. Ti pač vse za vsohajo in dognali so, da tovar mleka ni nič drugega kot kar devetodstotno kanadsko pivo. Kar dvesto štirideset sodov ga bilo.

Učinki kap. gospodarskega sistema

NEKOČ JE LASTOVAL 8 MILIJONOV DOLARJEV.

Zdaj je pa šel prostovoljno v smrt.

Chicago, Ill. — "Ni ga še bilo takega gospodarskega sistema na svetu..." kriče veliki dnevniki. Da, res ga še ni bilo! Številno hudo delcev se množilo, število samomorov naraščalo, blaznice in ječe so prenapolnjene in grade še vedno nove, ker za nove stavovalce ni prostora v njih. In vzroki za ta pojav, kje so? V današnjem gospodarskem sistemu. Ljudje se pehajo za bogastvom. Obogatitvi hočejo, kajti bogastvo v sedanjem gospodarskem sistemu pomeni moč, veljavo, uživanje, udobnost, ukazovanje drugim, brezdelnost, pohajkovanje itd.

Ogromno število jih pa na potu za bogastvom omaga. Eni pridejo v ječo, drugi v blaznico, tretji končajo s samomorom in prav redki so, ki prilezajo na vrh družabne lestvice in se tam obdržijo do svoje smrti.

Emil William Wegner, star 61 let, je nekoč lastoval osem milijonov dolarjev. Bil je gospodar čeznje. Takrat je bil največji komisijonski trgovec in žitni in delniški mešetar. Vaaka špekulacija mu je poarečila in veliko ljudi v trgovskem in mešetarstvem svetu, to je v svetu, ki se peha za bogastvom in ki najde svojo zadovoljnost v njem, ga je zavidalo.

Ali prišli so udarci. Špekulacije so ponesrečile. Premoženje se je tajalo kakor pomladanski sneg, ko ga obisi gorko pomladansko sonce. Wagner je pa še vedno upal, da mu špekulacije posrečijo.

Zdi se, da opešal je njegov špekulacijski duh, ki so ga preje drugi v trgovskem in mešetarstvem svetu občudovali in mu obenem bili nevoščljivi zanj. S premoženjem je šlo nizdol...

In tako je Wagner stopil na okno v štirinajstem nadstropju, se spustil počasi iz njega, nekaj časa visel za roki, dokler nista obdnehali in nato je telebnil dol. Na tleh je obežal mrtev. Ena žrtev več sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema!

UMRLA JE VSILED GRIZLJAJEV PIJAVKE.

Fox Lake, Ill. — Medtem ko je plaval v tukajšnjem jezeru, je mr. Julius Samson ogrizla pijavka. Nastopilo je zastrupljenje krvi in dan nato smrt v bolnišnici. Samsonova je imela najmanj petdeset ran od strupene pijavke.

Delo ameriškega kapitala v Londonu.

London. — Podzemeljska železnica za tovor je nova privatna naprava, ki jo pričnejo graditi v Londonu. Podjetje so založili Američani s \$100,000,000 kapitala.

RAZNA NAZANILA

So. Omaha, Nebr. — Naj povem članom, kaj je naše društvo št. 524 S. N. P. J., sklenilo na rednih sejah v mesecu juniju in juliju, da bodo vsi vedeli, kaj jih čaka, ako ne bodo prišli na redne mesečne seje. Odlok je ta, da vsak član, ki zamudi tri redne seje eno za drugo, plača 25c kazni v društveno blagajno. Izvzeti so samo oni, ki delajo v tovarni za časa seje ali pa bolni člani. Nadalje vsak uradnik tega društva plača po 25 centov kazni za vsako redno ali izredno sejo, katero zamudi. Kazen se članu ali odborniku oprosti samo, ako dela v tovarni ali je bolan.

Bratje in sestre, hranite si bele novice za črne dni in pridite na vsako redno sejo ter pripeljite kaj novih kandidatov. Tu se s vso paro dela za ustanovitev izobraževalnega društva. Rojaki, bratje in sestre, to je lepa ideja, samo naprej in upam na je sigurne. Pokazimo da živimo Slovenci v Omahi in da smo složni kadar gre za napredek.

Iskren pozdrav vsem bratom in sestram izom Amerike. — Josip M. Ruloff.

Calumet, Mich. Iskreno se zahvalim vsem cenjenim društvom S. N. P. J., katere so prisločila na pomoč našemu večletnemu bolnemu sobratu Šte-

fanu Sitarju. Darovala so sledeča društva, katero vsoto sem prejel do dne 3. julija 1925:

- St. 6—\$2, St. 48—\$1, St. 123—\$1, St. 391—\$2, St. 258—\$1, St. 5—\$3, St. 390—\$5, St. 209—\$1, St. 339—\$2, St. 116—\$1, St. 245—\$1, St. 13—\$1, St. 268—\$1, St. 207—\$7, St. 199—\$1, St. 16—\$1, St. 401—\$4, St. 386—\$1, St. 228—\$1, St. 106—\$1, St. 514—\$1, St. 204—\$1, St. 534—\$1, St. 117—\$2, St. 87—\$1, St. 62—\$5, St. 61—\$1, St. 356—\$1, St. 419—\$1, St. 88—\$1, St. 454—\$1, St. 422—\$2, St. 143—\$1, St. 502—\$3, St. 286—\$1.75, St. 520—\$1.75, St. 523—\$1, St. 65—\$1, St. 340—\$1, St. 344—\$1, St. 491—\$3, St. 45—\$1.50, St. 363—\$5, St. 465—\$1, St. 352—\$1, St. 2—\$1, St. 121—\$6.05, St. 242—\$3, St. 95—\$1, St. 351—\$1, St. 200—\$1, St. 517—\$4.10, St. 290—\$1, St. 335—\$1, St. 79—\$2, St. 532—\$3, St. 122—\$1, St. 408—\$1, St. 43—\$2, St. 182—\$3.20, St. 398—\$3, St. 472—\$1, St. 462—\$1, St. 104—\$2, St. 98—\$1, St. 81—\$1, St. 276—\$2, St. 31—\$2, St. 300—\$2.50, St. 209—\$1, St. 92—\$1.50, St. 90—\$2, St. 203—\$1, St. 539—\$3 in št. 396—\$1.

Skupna vsota \$139.85.

V imenu bolnega sobrata Štefana Sitarja in njegove velike družine, se toplo zahvalim vsem društvom, ki so mu prisločila na pomoč.

Paul Shalts, tajnik dr. 62.

VABILO NA PIKNIK

kateroga priredijo skupno štiri društva, namreč št. 174 S. N. P. J., št. 70 S. S. P. Z., št. 136 J. S. K. J. in Izobraževalni dom dr. "Vihar" v Kravn, Pa., na ravno istem prostoru kot zadnjič.

Piknik se vrši dne 26. julija, t. l.

Pričetek ob 1. uri popoldne.

Za hladna okrepčila in šolodcu primeren prigrizek bo preskrbel zato izvoljeni odbor.

Vstopnina za moške je 25c, ženake in otroci za vstopnina prosti.

Za slučaj slabega vremena, na ta dan se vrši potem veselica v dvorani društva "Vihar" v Kravn, Pa., ki je prav blizu prostora kjer se piknik vrši. Za obilno vdeležbo vabi skupni odbor. — Torej na svidenje na pikniku dne 26. julija, 1925, ob eni uri popoldne. — ODBOR.

VABILO NA PIKNIK

kateroga priredi Društvo Daljnogled šte. 518, S. N. P. J. DETROIT, MICH., na prostoru rojaka Peter Puhek-a, Middle Belt Rd., V NEDELJO, 26. JULIJA 1925.

Stara navada je, da mestni ljudje radi gredo na prosto, kjer se nekoliko pokrepčajo na čistem zraku. Za to razna podpora društva in druge organizacije prireajo piknike v letni sezoni, in na zgoraj omenjeni dan priredi piknik tudi naše društvo. Vabimo vse rojake širom mesta, da se udeležite v kolikor mogoče obilnem številu. Vozil bode tudi truck iz Fort St. in West End točno ob 2. uri popoldan.

Za dobro postrežbo jamči— ODBOR.

VABILO NA VESELICO

katero priredi DRUŠTVO ŠT. 89, S. S. P. Z., V SYDAN, PA. V SOBOTO, 15. AVGUSTA 1925 ZVEČER, v dvorani dr. "Bratstvo" št. 6 S. N. P. J.

Uljudno vabimo vsa sosedna društva, domače in bližnje okolice, kakor tudi rojake in rojakinje, da nas posetite v obilnem številu na ta večer. Igrala bo izvrstna godba in da bo postrežba v vseh oslrih točna bo skrbel veselilni odbor.

Pričetek točno ob 6. uri in traja do 12. ure zvečer. Vstopnina za moške je 75c in za ženake po 25c.

Torej pridite vsi in se zabavajte z nami.

Vam kličemo na svidenje, ODBOR!

Treje skupne potovanje v Jugoslavije.

Ker sta se naši prvi dve letošnji skupni potovanji izvršili v popolno zadovoljstvo vdeleženih potnikov in ker dobivamo nova povpraševanja po prihodnjem skupnem potovanju, smo se odločili, da priredimo prihodnje skupno potovanje

s priljubljenim parnikom Francoske linije:

PARIS

ki odpluje iz New Yorka na 15. AVGUSTA T. L.

Kakor na dosedanjih skupnih potovanjih, se bodo tudi te potniške prilike našim potnikom razne posebne ugodnosti. Zato se nudi najlepša prilika vsem onim rojakom, ki so še to poletje namenjeni v domovino, bodisi že na obisk ali za stalno.

Za vsa nadaljnja pojasnila o tem potovanju, kakor tudi o drugih parnikih in linijah ter o potniških zadevah v splošnem, se obrnite na

SLOVENSKO BANKO ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70—9th Ave. New York, N. Y.

V VSEH SLUČAJIH

najslabo za pošiljanje denarja v dinarjih, dolarjih in lirah, najslabo za izplačanje denarja, katerega hočete iz domovine sem dobiti,

najslabo za vloge na "Special Interest Account" kjer je Vaš denar varno naložen in prinaša 4% obresti,

najslabo za potovanje v stari kraj in povratek v Ameriko, je najbolje za Vas, ako se obrnete na poznani in zanesljivi zavod, kateri Vas bo vsikdar točno in zanesljivo poslužil;

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

Najstarejša inoslovenska potniška poslovalnica v Ameriki

Razprava o pravilih S. N. P. J.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

dolar na leto. Kljub "mali plači" so zaslužili milijone in milijarde. Ko ne bi bilo v ljudeh pohlepa po bogastvu, ko bi bili dovolj naučeni misliti v dobrobit skupnosti in delati kolektivno, bi bile take točke, o kateri se tu razpravljajo, nepotrebne. Možno je, da bi bil kdo sposoben tajnik ali predsednik ali blagajnik in koristil organizaciji, vlog tega pa lahko vodil tudi svoj privatni business. Ampak taki slučajji so izjeme. Kajti: če je meni dovoljeno, zakaj ne vsem? In tako prično vsaj stremeti po večjih dohodkih. Konec je korupcija.

Konvencija v Waukeganu bo storila pametno, ako točko, citirano v uvodu tega dopisa, revizira v smislu potem navedene, in se ne ozira na morebitne predloge, da naj se vsaka taka točka briše iz naših pravil. — Frank Zaltz.

Clarendon Hills, Ill. — V članku se glasi: "Ali nismo zakrivali krize, v katero smo zašli?" V kakšno krizo smo pa zašli? Ali lahko rešimo katero vprašanje, preden se pojavi? Ali se lahko izdela program za mladino, ako takega problema ni pred nami?

Problem za izobrazbo mladine se predloži šele tej konvenciji. In dokler se konvencija ni odločila, nima jedrta krize. To je prva konvencija, ki se bo pečala z vprašanjem izobrazbe slovenske ameriške mladine. Pred petimi leti ni bilo tega vprašanja, ker je bilo naseljevanje še neomejeno. Mladina ni bila še tudi dosti stara in dosti številna, da bi Slovenska narodna podporna jednota organizirala neodvisne podružnice in neodvisen list za širjenje prosvete med njo. Prepričan sem, da bodo Slovenska narodna podporna jednota in njeni delegatje na prihodnji konvenciji rešili to vprašanje zadovoljivo.

Članek nadaljuje: "Hoteli so se naenkrat znebiti starih tradicij in začeli uravnavati življenje po novi modi, ki je bila tačas socialistična, posnemajoč Marksa in druge ortodokse apostole socializma". Kakšnih tradicij so se gotovi člani osvobodili? Ali so člani hitreje napredovali moralno in intelektualno po osvoboditvi starih tradicij? Ali so se nove tradicije zanje izkazale bolj dobljkanosne in koristne? Ej, rad bi vedel, kdo je bil pooblaščen in od koga je bil pooblaščen za uradnega varuha šeg, navad in tradicij ameriških Slovencev. Toda članek tega ne pove.

"Razblinili smo v nič razne svete Miklavže in svetnike, ljudi smo odvrnili od cerkve, zabavljali smo čez duhovne in čez vero, konstruktivnega pa dozraj prav malo naredili," pripoveduje članek nadalje. Ampak na drugem v ravno tistem članku pravi članek: "Člani pri jednoti so se naučili misliti po svoje. Postali so bolj samozavestni in se pričeli zavajati svojih pravil."

Kaj pa je konstruktivno delo? Članek pravi, da je jednota izvršila prav malo konstruktivnega dela. Na drugem mestu pa zopet pravi, da so se člani naučili misliti po svoje. Ali ni razvoj misli konstruktivno delo? Članek meni, da so se člani naučili misliti po svoje. To pomeni, da so se člani naučili tega, ker so čitali jednotine publikacije. Katoličani niso tega dosegli skoraj v dva tisoč letih s svojim Bogom, s svojimi papeži, duhovni in nunami, kar je po članarjevem mnenju Slovenska narodna podporna jednota dosegla v dvajsetih letih. Ali se more Slovenski narodni podporni jednota napraviti še večji poklon?

Članek meni, da je Sokrat pred več ko dva tisoč leti rekel: "Spoznaj samega sebe!" To je zelo dober nasvet in je posebno priporočljiv članarju samemu, da ne bo pisal protislavij v enem in istem članku in odstavku.

Članek povdarja: "Mladina potrebuje svetega Miklavža, to je ideala. Tudi nam odraslim ne bodo škodili. Za Slovence ni bil prvi Miklavž Slovenija ali Jugoslavija. En skupen ideal moramo imeti, drugače je vseeno, če se jutri pomešamo med druge narode." Zatem sledi nekoliko nikje: "Kot član jednote od leta 1908 sem zasledoval razvoj in delovanje naše organizacije in

vidim, da dosti dije ne moremo iti s sedanjo politiko." Pravi nič bi ne škodilo, ako bi članek pogledal na stran 15. pravil Slovenske narodne podpore jednote in bi čital člen, ki se glasi: "Slovenska narodna podporna jednota je ustanovljena na svobodnomiselnem temelju." Drugi člen, prva točka se pa čita: "Namen jednote je: Organizirati Slovence in ostale Slovence, bivajoče v Združenih državah in teritorijih severnoameriških in v Kanadi ter v Mehiki, v podporna društva pod svojimi okriljem in podpirati svoje člane gnotno v slučaju bolezni in telesne poškodbe, njihove dediče pa v slučaju smrti, kdor je vreden podpore v smislu pravil; dalje je namen jednote podpirati svoje člane duševno in jih povzdigniti kulturno z zbujanjem prave demokratične zavesti med njimi, z združevanjem in izobraževanjem na temelju prvega odstavka načelne izjave, resolucij in drugih zaključkov, sprejetih na konvencijah, pri splošnem glasovanju ali po gl. odboru."

Ali ni članek zadovoljen z glavno idejo Slovenske narodne podpore jednote? Ali je ni nikdar čital v teku sedemnajstih let, ko je član jednote? S katerimi besedami glavne ideje S. N. P. J. se članek ne strinja? In zakaj? Kaj bi on namestil mesto te misli?

Po mojem mišljenju potrebuje samo nekateri posamezni člani naše inteligence sv. Miklavža, da jim pomaga razumeti naša pravila in načela, naše namene in glavno misel organizacije. Jaz mislim, ako je bila glavna misel naše podpore organizacije dobra, da je organizirala več ko petdeset tisoč oseb v teku dvajsetih let, tedaj je toliko dobra, da organizira še nadaljnjih petdeset tisoč, tako da bo Slovenska narodna podporna jednota štela sto tisoč članov in članice.

Članek pravi dalje: "Jednoto moramo napraviti res narodno v pravem pomenu besede, to je, da bomo delali konstruktivno za napredek Slovencev v duševnem in finančnem oziru."

"Prva potreba je, da naši voditelji v glavnem odboru in v redniški naših glasil postavijo narodni. Uredniki Slovenske narodne podpore jednote morajo biti slovenskega in jugoslovanskega mišljenja, drugače pa nastavimo jude, da bomo finančno dobro napredovali."

Torej članek naj spozna samega sebe. Kaj pa članek misli z besedami "konstruktivnim delom za napredek"? Ali misli, da je treba ostati suženj starih tradicij in navad? Ali mogoče misli, da je treba duh osvoboditi starih tradicij in navad in da je treba sprejeti nove ideje, ki se razvijajo z duhom časa naprej. Kakšne so bile smernice S. N. P. J. v preteklosti? Ali niso bile objaviti zadnje resnice glede filozofije, vere, znanosti in umetnosti. Ali ni tako naša jednota dajala duševno hrano za razmišljanje, da so se člani lahko osvobodili duševnih spon? Ali ni razvoj pameti vreden največjega uvaževanja? Ali ni to najvažnejše konstruktivno delo?

Kaj pa je imel članek v mislih, ko je zapisal "morajo biti slovenskega in jugoslovanskega mišljenja." Članek ni tega pojasnil. Ampak če uredniki jednotinega lista niso bili jugoslovanskega mišljenja, kako jim je bilo mogoče razviti največjo slovensko-jugoslovansko bratsko organizacijo v dvajsetih letih na vsem svetu? Kako je to, da ima Prosveta največjo cirkulacijo kot slovensko-jugoslovanski list v Ameriki? Mogoče želi članek poyedati, da uredniki jednotinega lista in glavni odborniki S. N. P. J. delajo čudeže, da imajo več moči kot papež v Rimu s njegovim Bogom in svetniki, z vsemi njegovimi kardinali, duhovni in nunami vred? Ali mogoče meni, da naši uredniki in gl. odborniki prihajajo od Boga, ker so uničili moč katoliške cerkve med slovensko-jugoslovanskimi naseljeniki v Ameriki. Zato je njihov Bog močnejši, kot Bog katoličanov. In ker je močnejši izmed dveh Bogov, je on pravi Bog. Ali mogoče pomeni, da so naši uredniki in gl. odborniki naredili, da vsi člani mislijo po svoje v dvajsetih letih, kar kristjani niso mogli izvršiti skoraj v dva tisoč letih, da se mora papež šele učiti pri naših urednikih in gl. odbornikih, ker se lahko nauči, kako se iz neza-

vednih ljudi lahko napravi modre in zavedne ljudi? Torej naši uredniki in gl. odborniki so Slovencev priborili prostor na soncu. Dozaj nam zmerom reki: "Glejte, kaj Nemci delajo. Glejte, kaj Angleži počenjajo!" To bo zdaj minilo. In Nemci in Angleži bodo odslej rekli: Glejte, kaj delajo Slovinci, kaj počne S. N. P. J., kajti povzročila je, da vsi njeni člani mislijo po svoje. In to se je izvršilo v dvajsetih letih. Kaj pa še hočete, da bodo uredniki in gl. odborniki izvršili v dvajsetih letih za slovensko-jugoslovansko ljudstvo?

Ali je sploh mogoče zapislati večja protislavija, kot jih je zapisal članek? Da, kvečjem v bibliji ali pa v katerem vsrskem listu. Zato je dober nasvet "spoznaj samega sebe."

Veliko naših članov zastavlja vprašanje: "Kako naj rešimo vprašanje mladine na prihodnji konvenciji?"

Mr. Parmelee, Ph. D., pravi v svoji knjigi "Criminology", ko komentira naseljeniško vprašanje: "Precej verjetno je, če se naseljenik ne asimilira, tedaj naraste kriminalnost v njegovih otrocih. Izkusnje tistih, ki so imeli priliko opazovati več naseljeniških družin v naših velikih mestih, potrjuje, da je to verjetno. (Glej U. S. Immigration Commission Statistics)."

"Ako se starši, ki so se naselili, niso posmeričanili, tedaj se njih otroci večalmanj posmeričanijo. Dostikrat to pomeni, da starši izgube precej vpliva in kontrole nad svojimi otroci. Poaledice tega so zopet večsih, da se otroci zgube, ker primanjkuje nadziranje od strani staršev. To se prav rado zgodi, ako otroci izgube moralnost, ki jo imajo njih starši, ne pridobe si pa moralnosti te dežele. Tako jih precej od prve generacije naseljeniških staršev zaide na pot zločina in slabih navad, ker so prepuščeni samim sebi brez moralne opore in vodnika."

Ako izdelamo program za izobrazbo mladine na podlagi zgorajne analize, tedaj to pomeni, da mora S. N. P. J. dovoliti organiziranje samostojnih angleščino govorečih podružnic za mladino in izdajati mesečnik v angleščini.

Največja naloga angleškega mesečnika bi morala biti, da si pridobi zaupanje mladine in dati bi moral mladini potrebne moralne nauke in naobrazbo, ki je ne dobi doma, da se premesti štati prepad med naseljeniški starši in tukaj rojeno mladino, da mladina razume starše in se navzame moralnih naukov dežele, a obenem pa obdrži podedovan altruizem (ljubezen do bližnjika) svojih prednikov, njih čednost — poštenost in gostoljubnost.

Sam sem še mladenič, ki se je izobrazil v tej deželi, zato razumem tudi želje mladine. Prihodnji konvenciji bom to vprašanje predložil v vsem obsegu in upam, da bodo starejši člani to vprašanje razumeli in ga rešili zadovoljivo za našo mladino. — Richard J. Zaverčnik, Ph. B.

Priporočila društva št. 13. Bridgeport, Ohio. — Društvo št. 13 S. N. P. J. je razmisljalo o pravilih in prišlo do zaključka, da odbor za pravila in konvencija spremeni te točke:

1. Referendum naj se spremeni. Do sedaj je bil referendum sprejet, ako je članstvo odglasovalo 2/3 večino oddanih glasov; naj se spremeni v toliko, da bo sprejet ako članstvo odglasuje 2/3 večino oddanih glasov, ostanke kot poprej. Referendum ni dovoljen eno leto pred konvencijo in tudi ne eno leto po konvenciji.
2. Bolniška podpora. Naj se skladi po \$1, \$2 in \$3 združijo; ako bi ne zadostoval assessment, ki je v pravilih sedaj, naj se povisa za \$3 razred do 15c na mesec na člana. Sklada za \$4 in \$5 naj pa avtomatično odpadeta za novopristopile člane.
3. Odkodnina. Tukaj je tudi pomanjkljivo. Društvo zahteva in priporoča konvenciji, da se uvede točka, ki se bo glasila, da član, ako izgubi ude, ki so sedaj v pravilih označeni, je upravičen do odkodnine po preteku 45 dni od časa nesreče, ne da bi se mu bolniška podpora ustavila. Nikaikor se pa ne strinjamo kot je sedaj, da ako član prejme odkodnino za izgubljene ude, tako se

mu ustavi bolniška podpora. Saj je za odkodninski sklad zase in bolniški zase.

4. Pogrebi: Točka 3 naj se črta in v nadomestilo naj se glasi: V slučaju smrti člana naj se udeležiti pogreba celo društvo, ako je le mogoče, ako pa ni na noben način mogoče udeležiti se korporativno, pa vsaj kolikor je mogoče.

5. Glavni odbor naj voli konvencija, ne s splošno glasovanje kot sedaj. To ni priporočljivo iz dosti vzrokov.

6. Člen 5, točka 5, stran 18 in 19 naj se spremeni, da se bo glasila: Jednota plača vsem delegatom vožnje stroške, a dnevnicu pa plača vsako društvo svojemu delegatu. Na ta način se lahko spremeni tudi točka 1, da se bo glasila: Vsako društvo, ki šteje od 25 do 200 članov sme poslati delegata in na vsakih nadaljnjih 200 članov enega delegata več.

7. Imenik se sedaj tiska vsak mesec enkrat. Naj se spremeni v toliko, da se imenik tiska vsake 3 mesece enkrat. Naj se raje porabi tisti prostor za drugo čtivo in oglašje. Tedenska številka pa naj ostane kot je ako primanjkuje prostora, pa naj se tiska na dvanajstih straneh.

8. Mladinski naraščaj. To se tiče tukaj rojenih članov in ne članov, da postanejo naši člani. Zato naj se ustanove za angleško govoreče mlado članstvo angleška društva, kljub temu če je že društvo v dotični naselbini. Tako društvo bo poslovalo v angleškem jeziku in glavni odbor bo ravno tako vodil za taka društva vso korespondenco v angleškem jeziku in ravno tako naj se Prosveta tiska za take člane v angleščini. Gotovi smo, da dobimo dosti novih članov. Vstop v društvo (jednoto) naj bo pa dovoljen vsem, tudi Amerikancem. Dostikrat se je že pripetilo, da je vprašal Amerikaneč, če bi lahko pristopil v slovensko društvo, za kar je seveda dobil odgovor, da ne. Zakaj pa angleška društva vsakega kdor le hoče pristopit k njim? S tem bo gotovo storjen korak naprej.

9. Ideja za zavetišče, da bi ga S. N. P. J. ustanovila, naj se pa popolnoma opusti. Mesto zavetišča naj S. N. P. J. zavzame drugo, to je gospodarsko stališče in naj ustanovi svojo banko S. N. P. J. Mesto da bi druge banke bogatili z našim premoženjem, zakaj bi mi ne spravili tistega dobička kot ga damo drugim. S. N. P. J. bi posejevala svojim članom denar na prve vknjižbe (first mortgage). Za vse take zadeve so društva in njega odborniki, ki so skoraj po vseh Združenih državah najbolj zanesljivi, ker vsako društvo, ki šteje nekaj več članov, ima med njimi osebe, ki se razumejo za take stvari in so nepristranski ter pošteni od nog do glave. Zato tudi priporočamo glavnemu odboru, da se informira in zavzame za stvar ter poroča mogoče že na konvenciji.

Za društvo Edinost št. 13. — Martin Koss, tajnik.

Roelyn, Wash. — Mnogo se piše i debatira o bolesničkoj potpori te o nebratstvu. Jedni tumače bratstvo na jednu, a drugi na drugu stranu.

Priznati moramo činjenicu, da bi bilo ljepše i bolje po organizacijo samu, da se bolesnički fond ujedini i to pod uvjetom, da se plača dolar na dolar, a ne kao sada. Naprimjer, član osiguran za jedan dolar potpore plaća \$1, dočim član za dva dol. plaća \$1.85, za tri \$2.65 itd. Niti ovo nije bratsko kako jedni tumače, kao niti jest bratsko, gdje se članu zabranjuje, da se osigura kako sam želi, t. j. članovi od 16. do 40. godine se mogu osigurati od \$250 do \$2,000 osmrtnine i bolesničku potporu, koju si član izvoli, što jest nemoguće starijim članovima, koji su prekorazili 40. god., nego samo na svotu, koja je označena u pravilima.

Ako uzmemo ovo potonje iz društvenog načela, nije niti ovo bratsko. Ali sve to se može bratsko urediti, samo dobre volje i bratske uzajamnosti više.

Sam zato, da se razredi 1, 2 i 3 ujedine u jedan fond i to da se plaća kako sam već gore napomenuo, dolar na dolar; a razred 4 za nove člane da odpadne. Članove, koji su došli putem ujednjenja, se uzme u obzir na dojdjućoj konvenciji, pošto njima se godi krivica za izrednim rasporedom, i zato nesmiujemo, dati neprijateljima naše organizacije prilike, da budu imali svakojava izgovaranja o ujednjenju

nju sa drugim organizacijama. Sto se tiče pravila, t. j. u jezicima slovensko-hrvatskom, nisu pravilna, pošto na više mjestima u hrvatskom prevodu ne odgovara slovenačkomu. Bilo je god. 1922, gdje se je razpravljalo po glavnom odboru o pravilima, te zaključeno i javljeno kroz glasilo po bratu gl. predaj. Cankaru, da su pravila mjero-dajna u slovenačkom. Stoga razloga preporučam budućem odboru za pravila, da budu dojdjuća pravila točno u svim jezicima, mislim u trim, kao i sada.

U S. N. P. J. ima priličan broj članova, koji ne razumiju slovenštine, za to je preporučljivo, da budu pravila pravilno ispu-njena i na ovaj način neće moći biti prigovora ili nesporazumjenja o pravilima.

Članak XIX, točka 14, gdje se veli: Svjedoci moraju govoriti istinu. Ako se kasnije dokaže, da su članovi jednote kao svjedoci govorili neistinu i hotimice pouzročili nepravdu presudu, moraju biti optuženi pred porotom i kažnjeni. Neka se još nadoda: A tako isto, ako se dokaže bilo komu porotniku, da je krivo sudilo, ima biti optužen i kažnjen po poroti.

Sa cenzurom. proč! Znati željan sam, kako može bio koji čovjek glasovati za kandidata, ako ga ne pozna. To ne znači, da ga mora osobno poznati, već njegov rod i prošlost u opće.

Koliko sam mogao opaziti iz svog osobnog opažanja, gdje se je samo križalo, ne glede na sposobnost! Dali je takovo križarenje koristno po organizaciju? Po mojem skromnom mnjenju jest više demokratično, da se članovima ne zabranjuje agitacija, kao što jest sada, i više sam nego siguran, da slobodnom agitacijom se nikako ne može organizaciji šteti, a tako isto možemo biti sigurni, da neće moći doći na vodstvo naše organizacije nikakov mantijaš.

Članak VIII, točka 8 veli: Članstvo neka ima kod izbora sasama slobodnu volju bez svakog usiljivanja (t. j. slobodu sa cenzurom i bez agitacije). Po mojem mnjenju jest veća sloboda, koja ne izključuje agitacije, nego li je označena u istom članku. Ali ako se dokaže bilo kandidatu ili članu, da podmituje za svoje izvoljene, ima se ga kazniti kako to propisuju pravila.

Prosveta jest glasilo S. N. P. J., donša razne dopise pojedinih članova društ. kao i svijetske vijesti, političke i poučne znanstvene članke te razne oglašje. Daklen kao glasilo organizacije te jedna napredna novina, koja izobražuje svoje čitatelje, bilo bi bolje, da ne prima više nikojih oglašja, t. j. da 8. redna konvencija na ovome poradi pošta ima u većini zapeljivih oglašja, od kojih nitko drugi ne ostrađa nego radnik, i više škodi organizaciji nego koristi. Kada mogu druge novine izlaziti i to u većem formatu uz istu cijenu, mislim da bi mogla i Prosveta, a na dnevnik bi se morala cijena povisiti.

Ljepo bi bilo kada bi Prosveta izlazila u više jezicima, kako to jedna braća žele, ali kako iskazuje zadnji proračun, dnevnik nema dosta dohodka, da se sada krije potrošak, gdje se tiska samo u slovenštini, a sto bi bilo, da se još izdaje naprimjer u hrvatsčini, to jest nemoguće pod sadašnjim uvjetom, nego da se recimo 8 hiljada Hrvata pretplatnika prijavi, mislim, da bi bilo želji ugodjeno, ali drukčije treba dvojni moč u uredništvu i dvojni potrošak.

U svojem članku urednik želi, da se ne kritizira pred konvencija. Ja mislim, da stvarna kritika nije škodljiva, kako na primjer se jedni žrtvuju za S. N. P. J. i članstvo u opće. Nemislom s time koga omalovažiti, ali istini za volju moram da kažem, koliko je brat Berger primio plate, kada je radio na ujednjenju. Za par sati svog rada nešto oko sto dol. Onda je bilo koje kako-ve isprike. Ali sada opet na prošloj sjednici gl. nadzornog i izvršnog odbora, kada je trajala sjednica do 9. sati u večer t. j. 4. sata više, posto se nije moglo svršit do propisane ure, t. j. do pet sati u večer, stoga je razloga sjednica trajala kako sam gore naveo, vidimo brata Berge-ru, koji traži dvojni platu za nadčas rada. Nisam do koji bade-ve radi, već sam uvijek, da se čovjeka, pa tko on bio, za pošten rad i pošteno plati. Daklen iz ovoga vidimo, ko je za organiza-

ciju voljan što dobra učiniti. Nadodajam, da još nisam na jednom mjestu video, kada koji odbornik kasnije na sjednicu dođe, da za ono vrijeme ne traži plate. Zato svaka čast i priznanje ostalim odbornicima a napose Zaltzu, koji je kazao, neka se smatra rad za narod.

To se ne ide za onih par dolara, što bi bili primili za svoj prekovremeni rad, već se ide za u-danost organizaciji i da su gl. odbornici voljni žrtvovati nešto rada za organizaciju.

Ujedno apeliram na društva, da po mogućnosti od dobrih najbolje člane izaberu za delegate, koji su u istinu voljni poraditi za napredak organizacije. I pošto buduća pravila su odvisna od redne konvencije, da budu što bolje odgovarala našim potrebama, i vpeča porast same organizacije, a da bude manje inel-jativna i referendum, kao što se je dogadjalo do sada.

Sa bratstvom pozdravom! — Geo Vrtnar.

White Valley, Pa. — Kaker sodim po razpravah v glasilu, vidim, da bodo imeli delegatje precej dela z bolniškimi razredi, posebno š s skladi po \$4 in \$5. To pa iz razlogov, ker je veliko različnih mišljenj. Jaz sem tudi zato, da bi se odpravila razreda po \$4 in \$5, ali moje mnenje je, da bi morali tem članom kaj povrniti nazaj kot odkodnino, in sicer posebno tistim, kateri še niso podpore prejeli.

Skladi po \$1, \$2 in \$3 naj bi bili skupaj ali samo toliko, ko bi prišel primanjkljaj, da bi bil razdeljen srazmerno: kdor bi bil zavarovan za dolar, bi plačal 25c, za dva dolarja 50c in za tri 75c naklade. S tem mislim, da bi bila tudi zadovoljna večina članstva.

Dobro bi tudi bilo, da bi se uvedel nekaj sklada za stare in onemogle, in sicer da bi član, ko bi dosegel 65. ali 70. leto ter bi bil že slab za delo, prejel kak primerno podporo od \$10 do \$20 na mesec. Seveda to pa le tistim, ki bi bili v resnici potrebni.

Bolniška podpora naj se plačuje od prvega dne, ko se bolnik javi bolnim, in sicer za prvih pet dni ne dobi bolnik nič, ako pa je bolan za šest dni, dobi plačano za pet dni, tako da se mu odvzame le en dan. To naj bi bilo za vse enako.

V resnici so nekateri zato, da bi se le tistim plačalo od prvega dne, kateri se poškodejo, a drugim, ki tako navadno zbolijo, naj bi se šele po preteku osmih ali štrinajstih dni. Jaz nisem zato, ako član navadno zbolji. Saj ima ravnotako zdravniške stroške, kot če se poškodeje.

Glede glasila se popolnoma strinjam s članico društva št. 142 v Clevelandu, katera priporoča, da bi v družini prejemali samo po eno glasilo, kjer je več članov v družini. — J. Previk, član društva št. 232.

Christopher, Ill. — Pazljivo čitam Prosveto, v kateri članstvo opozarja na osmo redno konvencijo v Waukeganu. Čakal sem, da bi se oglašil od tu kateri bratov Hrvatov, pa ker tega ni, sam pišem nekoliko o mnenju članstva tukajšnje postaje št. 339. Društvo je v hrvatskih rokah in dobro napreduje. Hrvatje so dobri udi in se zanimajo za društvo in jednoto. To je vzrok, da priporočam, naj bi dobivali glasilo Prosveto v njih jeziku. To bo gotovo koristilo jednoti.

Dne 5. julija smo imeli redno sejo in tudi izvolili delegata Johna Matovecha, njegovega namestnika pa M. Ogradyja.

Precej je že pisanja o bolniških skladih, zato o tem ne bom veliko pisal. Razreda po \$4 in \$5, vem, da sta že čisto propadla. Tako tudi ni moglo iti, ker člani, zavarovani po \$4 in \$5 očitvidno niso gledali za napredek jednote. Tako pač ne gre, da bi jednota plačevala tako veliko podpor, da bi član udobno z njo lahko vzdrževal vso svojo družino. Če je prav velika jednota, plača naj toliko, da je nekoliko pomoči za bolezen, ne pa da bi plačevala več kakor ud zaslužil.

Vzemimo početni čas, ko je delo po rudnikih običajno samo po eden ali dva dni na teden. Premogar zasluži po \$10 na teden, s bolan član pa naj dobiva po \$5 na dan. Umiljivo je, da je velika skušnjava, da bi tak član zbolel ter udobno dobival kar po \$25 na teden.

(Dalje na 7. strani.)

